COLECCIÓN

XYZ

NQUIEĜA IASOĜAT NAM CHEQA'GUE

COLECCIÓN XYZ

NQUIEĜA IASOĜAT NAM CHEQA'GUE

Para la traducción a lenguas originarias de los materiales de la Editorial Mingeneros se respetaron los criterios acordados por lxs traductorxs y sus comunidades respecto del uso de determinadas palabras en idioma español para facilitar la comprensión del texto.

Ra qaiso'ogue' nam roq'she laqtac nache qaỹasaĝalec na Qom laqtaqá nache no'onataĝat ñe Editorial Minguenero nache qaỹ'uateque'á ram nache etec taq so nqataĝac ra qaỹo'ot cam ỹo'ot ca lerec ra qaỹso'ogué taq cam neta'gue' nataqaen qaỹ'uateque'á ram yo'oqchiguí la'aqtaqá ram qaicá camye nache qaỹalecnauó nam ro'oqshe nache ishet ra qaỹaỹatetec nam nerec.

Autoridades nacionales

Nam netalecpi

Ñe nauaĝaŷaĝasheguem ñe Ministerio de la Mujer, Géneros y Diversidad de la Nación (MMGyD) loĝonec ra cheqa’gue na nloquiaĝac nam qoietá movimientos femenistas taq nam n’iot’ta’a, taq ra lasataĝac namsallaĝanecpi política nam ramaĝasoĝotecpi Gobierno Nacional ra mashe nquictasheguem na leré ra cheqa’gué.

Nam qomi’ qaiamaĝagueleté taŷa’gue ra qaiachaĝan ra uaqte’uá na enec nam alpipi yaq na LGBTI+, taq ra aua’ñaqchet ra nachená na ianaguí ra no’on ra nachená na qai’uetaeque ra qanaralaĝat nache saqayqalaná taq ra nquiguec namayepi ra nache eta’api na qaia’anñé ra nachená na cheqa’egue.

Setaiaqa’guet na nloquiaĝac ca etapeguec nam nataĝacó ra shetaeque eta’apí taq ra ishet ra iasateguet na qaiqolategá na’atchegueñé nache himmavec ra talec na’aĝat nam alpipi taq na LGBTI+. Nache cherá ra qoietapeguec na lmayaĝac, ra maeche senataĝanaqtec taq selaqaeque ca nam ca nasataĝac taq ca na’aqtaĝanaĝac tacheguelo. Ua’a ca na’gue ca sonaqta’gue nache salaĝataq nam ralaĝaec cam nataĝacó ra selaqlec, nache qanauachegui nam naia’necpi taq ra qaivirá’ enauac nam ua’gué nam sonaqtalec país.

Ena sello na editorial nachená na cheqaiguí nam nerecpi so himma’a so na’a nache qanaueguevó so nvillaĝac, so ntaĝaiaĝac taq ca qai’uetaeque no’oĝonaĝat ra nachená na qomí’ iave’ec nam nqa’aec ra qanauaĝaŷaĝasheguem na sonaqta’a Argentina nache ialecná’ nam nŷot’ta’a ra shenaqtaeque. Nam nŷoñegueshecpi taq na no’onataĝanaĝatpi ra lapota’a namaye ra naigui na no’onataĝat lo’ó na paĝaguenaĝac, ra laguec nam ncun’nataĝá no’on ra ishet ra saq’pa’álec. Nache egó laié’ qome ra cheqañeguet nam qai’uen ca cheqa’gue taq na nŷot’ta’a, nache iauatec na taia’gue ra qaio’ot taq na ncuen’nataĝa taq ra ia’añaqchet nam qai’uen nache na sonaqta’a enauac ra esá taq eta’a’. ra himmavec nam sonaqta’a.

Qaia’avaĝanec

Napi nquieĝapi ra nachena na cheqa’gue na qaiqolategá egó’ qaiasaqtalec na sonaqta’a nache iatec na neré na yo’oqta ra qaimeten nam pa’atec vi’í na sonaqta’a país taq na enauac na al’uá. iaguec ra io’oqtapi na nachaqná qailauat, femecidios, travesticidios taq na transfemcidios ra himmat’ta’ na neta’a ra qanoctaiapigue na sonaqta’a taq na político ra noqtategue na Estado ra rquictapeguelec na política ra yo’oqchigui ra nte’la taq iasateguet esá ra nacheyé ra qanapaĝa’lec nam sheĝap’pí ra uetegué’ na ndotapeguet na nquieĝa cha’ na cheqa’gué ndotapeguec.

So 3 de junio so vi’í 2015 lapá so petañepi naponaĝac nache so na’aqtec eta’ “Ni una menos” “saishet ra qacá ca onolé” qancoñeta’guet so jecpi lapona’pi ra himmavec cam cheqa’gué qoioqtegué qancotaiepiguí na nquieĝa ra chegoqta’gué ra qaichoĝota’gue ra qaiauo’ó uae’yé na himmavec na alpipi, nache qaiaiamaĝa’ñe na nmaĝasonaĝac nache saishet ra nachanatá ra nquieĝa ra cheqa’gue, qalaq nache taqaen ra saq’ena’a na lashepí ra noctategué’pi na alpipi taq na LGBTI+ (hinoĝone’uá na enecpi, taq na lo’onataĝanaĝac ra qaisheten, taq ra qairen ra qaisheten ra iapacchegué ye lashevé, ca saq’pa’a lo’onataĝanaĝacolec taq ca qamachaqcá) nache ra ra qanayectapeguelec ra qoiann nache ishset ra nquiguec.

Na nauaĝaŷaĝasheguem so MMGyD so diciembre so vi’í 2019, nache lqataĝanaĝac so presidente Alberto Fernadez taq so viceprsidenta Cristina Fernandez de Kichner, tachegue so lcuen’nataĝa política ra ianec lta’araec ca nacheyé ca no’onataĝanaĝaqui taia’gue na política ra cheqa’gue ra nŷot'ta’a, nache qaonoqchenaĝasheguem taq qaia’auaĝañe na llleguec ra nacheyé ra egó’ saq’ena’a taq qaiauo’ó na sonaqta’a nache ishet ra shenaqta’a, taq ra esá taq saq’la’aĝaec ca enecpi ra himmata’a enauac.

Ená nasataĝac egó’ iachoĝot ñe Estado ra ua’aqtec taq io’ot’tac ra rsataĝac na qai’uetaeque saqpa’a ra cheqaigui na laponaĝac ra jecpi na alpipi, femenistas taq na mashe naiamaĝa’ñé ra egó’ nŷot’ta’a ra hanacta iachaĝatec na la’añaĝac na l’loquiaĝac taq ra jecpi quegue nam nqaecpi . ñe Estado iemaqtá neta’a, saqaiapeque, na’aŷaĝateñé ra qaiqictacot ra esa na nvenaĝanaĝa, nache hit’tauan nache ianec na onataĝanaĝat nache nam sheĝap’pi ndotapeguet na nquieĝa ra cheqa’gue nache ishet ra hinnoĝoteuó na enec taq ca l’uenaĝanaĝa, na sonaqta’a taq na nataĝacó taq, ra nache etec, nquictauec na qoiet’tañe proyecto ra nca’alaĝa nache rsouec taq qaicá na nquieĝa.

Nam qaro’onatec iaconeguet na lta’araec llleguec ra nachená ra nauaĝaŷaĝashegeum na política yo’oqta ra nam qai’uetaequepi, ra qanoqchenaĝatec taq ra qaiauat’ton nam enecpi na alpipi taq nam nŷot’ta’api ra nacheyé ye ntelaĝa taq ra qailo’guet nam nquieĝa ra cheqa’gue ra qailamaĝatchegue ra qanoqchenaĝatec ra qaivit’ta’a na nagui nam sheĝauá ra ndotapeguetpi.

Qalaĝayé so Plan Nacional de Accion contra las Violencias de Género 2020-2022 sasataĝaguet ra qanoqchenaĝatec taq qanalletañé na taia’gue na políticas taq nam laloqnec ra hil’laeque ra qaia’alec ye cheĝoqchiguiñeguet na nquieĝa ra etec ca cheqa’gue. Nache ca etec ra qanaqa’ñé nache qaiaĝasoĝonec nache ua’ye qomé ra qan’te’lá, qanpoĝoiné’, qaia’añaqchet ca llegueuó na

justicia taq ra qanapaĝa'lec ra nachená na nquieĝa ra cheqa'gue-nache saiaqa'gue ra qoioqtá ra qaia'auaĝañe qanauaĝaŷaĝasheguem saqpa'a nam onataĝanaĝat ra qoianem na sheĝauapi ra ndotapeguet na nquieĝa ra cheqa'gue nache ishet ra nquieĝatec iauo'ó cam lerec proyecto ra nca'alaĝa nme'la'.

Egó' nataqaen ra uo'o ca ltaĝac ra qay'iaĝaná nam sonaqta'a nache egó' qalotá nam naigui, qalca'aié na nquieĝa ra cheqa'gue nache qalaponá' ra egó' nŷot'ta'a namayepi nquieĝacpi ra esá ra sachaĝanaĝa, saia'naq' taq qansoguiñe ra qaia'aĝat nache saishet ra eta'api ca cheqa'gue. Qalaq nagui ra qay'uen ra nacheyé ra naconáe nam etec ca lataĝac ca nquieĝá ra tateguet nam sonaqta'a taq na mashe qoyec na qarqalaĝa ra qomi' sheĝauá.

Na mayé qaichaĝan ra uo'o ca taia'gue ra qailaĝatec na naigui na na'aqtec, qaiaĝat'tá' namayé nquieĝa ra cheqa'gue, nache qoianem na onataĝanaĝat ra ishet ra qanaqa'ñé taq qailo'guet taq ra qaoiañé' cam himmavec aqtaĝanaĝac ishet ra esá' taq qaia'amaqten ye qaiqolategá nache yo'oq ra qai'uen ra qaiaiamaĝa'ñé ra qanauaĝaŷaĝasheguem na enauac sonaqta'a ra nataqaen ra himmavec ra ñetauaaĝa' cha'yé qaraqalaĝa ra qaicá ca nquieĝa.

Josefina Kelly Neila

Secretaria de Políticas contra la Violencia por Razones de Género

¿Negue'ná na nquieĝa iasoĝat na cheqa'gué?

Na quieĝa ra cheqa'gue ra mashe salcoshe'gue maeche loec cheoq'tot nam sheĝaua ra mashe togoshec iqolaĝachegue ra nví' na ioĝosa'a nataĝac. Namayé laiel naiasheguem nache na qaiqolatega na sonaqta'a nataĝacó taq na politico. Nache ra etec, ra qartaĝaiaĝac egó' qaiqolatec nam sonaqta'a, nataĝacó Taq na político. Ra etec, ra qaitaĝaŷaĝapigui nam nquieĝa ra ce'etó' ra na cheqa'gue, saishet ra nam l'llá ra qoietegá, qalq uo'o nam sa'yo'oq onolec, nam namoĝao taq ra mashe iv'vitoigui nam lauo'o', taq ra mashe nataqaen ra qailolec enauac nam sonaqta'a nam alpipi, lesbianas, gays, bisexuales, trans, travestis, intersex, no binares taq na nŷoqtec lataĝac, taq na saishet heteronomadas (LGBTI+) taq nam napaĝatalec ram taia'gue taq racheqa'gue nam política nam no'oĝoŷaĝac/no'oquiaĝac ra iauo'o na nŷoqtec na ialecne ra pa'uec cam uaña na togoshec.

Qalaĝayé nam, nquieĝá ra iasoĝatec nam cheqa'gue nachená na iauo'ó ra saishet ra laloqnec ra ená nquieĝa ra iasat'ta'aguet na lamaĝasoĝonaĝac nam iallep'pi ra egó' sairen na alpipi taq na LGBTI+ nache saishet ra qaicouae som qaian'ñé ra qailaĝaguet ená sonaqta'a. Qalaĝaye ishet ra qai'uat'ton nam laguec/iaguec na nquieĝa-ra nachená namaye na Ley n° 26.485 na Protección Integral para Prevenir, Sancionar y Erradicar la Violencia ra noctategué napi Mujeres Integral)[1] qalaq ishet ra qai'uen nam taia'gue na laiel nache qai'ŷtetec na pa'achiguiñe loquiaqa, ra laguec taq ra lleguec ra nquiguec ra nacheyé.

Na ua'auchigui loquiaqa na himmavec na nquiĝa ra cheqa'gue chená ra egó' lataĝac ra ia'ará nam sonaqta'a nache ject'ta nache nquictauec taq ra naconae'pi na sonaqta'a, políticas, nataĝacpi, n'uenaĝanaĝa hena'am na no'onaĝa: na chaqnaĝa. Namayé neta'a hipataq'ñe, nallañe taq io'ĝoŷaqchet nam alpipi taq na LGBTI+ taq na nquiĝa ra qaisaĝaguet nache hiv'ven na mashe iaiaten.

Na lconaĝanaĝac pa'atasheguem ra cheqa'gue io'ot ra saishet ra uañá/ualec/pelec ca l'llá taq ca l'iepí, iaconeguet taq naloqten taq na qaitatalec ramaĝasoĝon cam ua'gue taq nam ueta'a nam sheĝauapi taq na sonaqta'a ra nachená na nqalaĝa na sheĝaua. Qalaq na nachená namaye lataĝac nache hena'am ra hic'couae na qaisaqot na nachalataĝac, ndotec uasovec, qaicá ca uotaeque, ra qandaqtegá nam io'ottac, na lo'oc, na hiv'vetaeque, taq ca nsoqta'a ueto'ot hena'am maeche ntelaĝa so alpipi taq LGBTI+ nache qoianagui ra nquieĝa ra uasuelec so cheqa'gue.

Nataqaen, napi nquieĝa ra uasuelec nam cheqa'gue qoianec ra qaiqocha'a ra qanmeten naua laiel ra qaialecna', nache qantoguetta'ac nam laĝasoĝontec, naigui ra, ñaĝateguet iaĝasoĝon cam cheqa'gue ca l'lla, hena'am so lañoĝoqui ra mashe ié, cam neta'a ra saq'en, cam no'otaĝac lauelá lataĝac, taq ca so cheĝo'chegui so lañoĝoqui, cam lvetaĝanaĝa, taq ra cheqauec, ra nataqaen ra netaigui na qom, no'onaĝa, taq ca qaipa'aĝatevó qaicoñet'ta'e, taq nachaqná. Nam

[1] Ley N° 26.485 de Napaĝa'lec lalecnaĝanauó nache nte'lá, Qai'uaĝan taq qaiapalaĝat nam nquieĝa qaichetalec nam alpipi ra ua'gue na ueta'a nam sheĝauapí Nquuieĝat'tapeguec ra lconaĝanaĝac ra chgueqo'tot nam sheĝauapi. Iachatelec ye: http://servicios.infoleg.gob.ar/infolegInternet/anexos/150000-154999/152155/texact.htm

iaĝasoteguet nam nquieĝa iasoĝat ca cheqa'gue ra ialegá' qataq ra qalotá namayé, nache nquictavec ra sa'ra'añalec taq ra qaitauan ca vichiguiñá ca qaia'avaĝañé ra qaia'aĝa'chiguiñé ra qanaqa'ñé na política yo'oqtá.

Nvillaĝac uetec na nquieĝa iasoĝat ye ceqa'gué

Nŷot'ta'a so dereĝatecpi ra ioqchetegá na nquieĝa iasoĝat na cheqa'gue. So nmitaĝanaĝacpi taq ra lme'naĝanaĝac ra iasaĝa'uá so qaiqolategá ra cam etec ca lleguec taq ca tate'uá ra qaitaĝaiapigué eyé taq ca n'ŷot'ta'a laiel laeguec.

Monserrat Sagot
"Estrategias para enfrentar la violencia contra las mujeres", 2008.

"Na nquieĝa qairotapeguelec na alpipi ra mashe nalotec ra ueta'a ra qailaĝaguet ye mashe neta'a' ra egó' qaipataqteñé ye cheqa'gue. Ra qaioĝoná na nquieĝa saiset ra onolec no'oĝonaĝat ra uo'o na ialaq napi alpipi, cha'aye nataqaen na na'aqtaqa ra chaĝanegueló nache qaipiteguet taq qañiía' nache na ialé iaguec ra ro'oĝotaega cha'aye ishet saqpa'a ra ialaq na alpi. Cha' lapá nam lataĝac ra qanaqa'ñé na alo, na l'uenaĝanaĝa, nache qairolec ra saqairen nache ñaq'etá ra qaiauo'ó ca ntauanaĝanaĝac taq ra uo'ó cam hit'tauan, iaguec nam le'enaĝanaĝac, nachená na iapactaeque na sheĝaua. Qalaq ra cheoqta'gue mashe lataĝacó so na'a' ra mashe nachenatá ra ro'oĝotegá na sheĝauá cha'ye lapaqta'aguet iactec taq laguec co'llaĝa taq natauaná' ra qanapaĝaguená nache na hilo'gue na neta'a na n'iec nache lataĝac ra shetaeque saishet ra naralaĝat".

María Pía Ceballos y Natalia Gil "Furia travesti entre fronteras, la comunidad de las diferencias", 2018.

"Na qanachalataĝac egó' nmeneguet himmavec na lcové na biopolítico ra qaiquema'chet ya laiñé ra mashe nacota'ae na lshenec ra napaĝaguenataĝanaĝac nam no'oĝoŷaĝac ra onolec'ta'a ra nacheyé ra qailo'gué na no'oc himmavec na sonaqta'a: na no'oĝoŷaĝac hetero-cis-normada. Era qaimaĝavec ye veta'a ye ua'auchiguiñe la'aite qanam naceherá qaia'auteguelec qaiaŷamaĝa'chiguiñi ra qailataĝalec nache yo'oq ye nlevaĝa. Ra mashe qaimaĝauec nache qaia'asoĝoneguet ra ralaĝac qaltaĝa qaipataqñe , hena'am ra qalca'aie, taq ra qaia'añaqchet ra mashe egó' uo'ó ca naloqnec travesticidios/transfemicidios ra egó' lta'araec na laná'. Ra am travesti, hena'am ra am qomle'ec, ra am choĝoraq, nache anro'oguet ra anmenaĝac na aro'oc , nache ishet ra al'leu ra avitá ye 37 vi'í ra aqouat, am aña'gue, uo'o ca aralolaĝa neumonía, am qailalec ra am qailauat, anala'la'. Erá ra anaro'guet ra anachalataĝac ra iacteuec nache qai'ŷotaegá, nache loquiaqa' ra lleguec ra mashe qaipitegá ra taia'gué".

Monique Wittig "El pensamiento Heterosexual", 1992.

"Na naigui na ncun'nataĝa ra qailoqnaĝaná lamaec na no'oĝoiaĝac uetaigui na nataĝacó ra egó' qanayectapeguelec, nache qanaloqtetec taq ra egó' qoioŷoĝot'tapiguiñe ra qaicá nam sonaqta'a, taq ra egueta'a ra uetaigui na sheĝauapi taq na alpipi nache qaiasaqtalec na sonaqta'a ra nache eta'ae cam ueta'a ca lmá'. lalé/aló, l'uaraec/co'oe nachená na qoiatapigui ra qaitaĝa'iá saishet ra qancoq'tapeguelec, ra mashe iatec nam sonaqta'a, nache egó' uo'o nam nvenaĝanaĝa, nache politico egó' lcun'nataĝa".

Eta'a laiel picnaĝac le'enaĝat rache lataĝac ra qaialleta'a

Nam nataĝacó nache ra qai'ŷaĝaná na nquieĝa nache egó' nachená na ra qaiqolaĝa'lec na n'ŷot'ta'a taq qaipa'aĝasheguem ra qaialecnavó taq ra qaipa'aĝanauec, ye yo'oqchegue, cam yo'oqtot sheĝauapi. Qalaĝaye nacheyé ra iasheguem ra no'on ra qanoctaiapigui ra cam ua'gue ra tachiguiña na naloqnec ra ishet ra qaioĝoná ra qai'chaĝan taq qaiaŷaten nam nquieĝa ra iasoĝat ra cheqa'gue.

Ena sonaqta'a país, ra lataĝacó ra qai'ŷaĝaná nache egó' taia'gue: nquieĝa ueta'a na nauó', nquieĝa uetaigui na alpipi, nquieĝa ra cheqa'gue, nquieĝa ra cam etec ra qaia'amaqten ca cheqa'gue, nquieĝa uasuelec na cheqa'gue. Himmavec namayepi ra mashe qaitauan qananaecapegué' ra qanralaĝat ca ueta'a iaiamaqchiguiñé: onataĝanaĝaqui, cam na'gué' taq na política yo'oqtá.

Na n'nuecnaĝac nactasheguem chegoqchiguiñeguet ra qanauaĝaŷaĝasheguem na taia'gue nloquiĝac qailemaqtalec na sonaqta'a ená nquieĝa qaiasatalec nam alpipi, nache qaio'oĝotegá ua'auchiguiñe qairolec namayepi, nache nam qaisaĝalec ra qaic'en'natá ra qaio'ot na movimiento feminista taq ialecteguet nam mashe na'anñé qoioqtegue ra neta'a ra iauo'ó na enec ueto'ot na sheĝauapi, hena'am ra qaicolec na política himmavec na sonaqta'a.

So qaiauo'ó qanauaĝaŷaĝasheguem ñe Consejo Nacional de la Mujer so vi'í 1992 so ua'auchiguiñé na'anñe onaĝataĝanaĝaqui ye quetapegue'uá na cheqa'gue ra qai'uen ra qante'elá ra nataqaen ra uo'ó ca lvo'ĝó ca na'ague nacheyé nquieĝa qaiasaqtalec na alpipi. Nam taia'gue lleguec ra qanapoĝoiné' ca qanayectapegue'uá reforma constitucional ra qoianauó ca poctá pa'acheguem constitucional n'ŷot'ta'a nasataĝac nam enec na sheĝauapi, ialecteguet so, Convención para la Eliminación de todas las Formas de Discriminación contra la Mujer de Naciones Unidas (CEDAW) taq na Convención Americana sobre Derechos humanos. Ená nerecpi nanet'tauá' qalaĝaye ialegueuó so ratificación de la Convención Interamericana para prevenir (qante'la nam alpi, iasoĝat na qaiasaqtapeguelec (convención de Belem do Porá), no'oĝonaĝat nagui nache egó' qaica ca lpotec (jeraquía constitucional).

Nache ená ralaĝaec legislativos na sonaqta'a nacional nache qai'yogocheguí nache ralaĝac nasheguem ra qai'uo'ó ca pae'guet naloteguet na gobierno sonaqta'a, nache qaio'ot na leyes nche uo'ó ca yo'oqchegui qanayeguelec ra qailaeque ca ntelaĝa ra ua'a ca maeche nauo'pi.

So qaia'an, so vi'í 2009, so Ley N° 26.485 ra Proteccion Integral nam alpipi nacheye ra naralaĝat nam ntaĝaŷaĝac ra qaicolec na nquieĝa ra qaisaqtalec nam alpi, ra tateguet ra qailecnauó so na'aqtec ra qanapaĝa'lec nache navegueuó taq ra iauo'ó ca l'llá n'ŷot'ta'a taq na maeche lataĝac na nquieĝa ra mashe quelec taq ra iaĝasoĝoneguet nam alpipi ra ueta'a nam mashe iaiamaqchiguiñe lauo' taq na ueta'a.

Qache ñe Poder Legislativo mashe ia'añaqchet ra qaiauo'ó ra qanshaĝasheguem na qaicolec nam qauem nquieĝa ca cheqa'gue nam sonaqta'a país: nache qaia'an ye qanayectapegue'uá Ley de Prevención taq Sanción de la trata de Persona taq Asistencia a sus Victimas, nam qanaralaĝat som saq'qaiŷamaĝaren ra egó uo'o cam qailauat chq cherá ra nquieĝa ra chegue'tapigui, nquieĝa lta'a, taia'gue nam lo'oĝoŷaĝac taq na lataĝac ra cheqa'gue (Artículo 80, inciso 11 e inciso 4 del código Penal de la Nación), taq ca l'llapi.

Nquieĝa iasoĝat na chego'chegue: ye Ley N° 26.485 ra napaĝat'talec ra naueguevó napi alpipi

Na Ley N° 26.485 ra napaĝat'talec ra naueguevó napi alpipi, qanane'lec som vi'í 2009, nache ua'auchiguiñe qaŷa'anñe taq qaia'avaĝan nam loĝonec na ntelaĝá, npoĝoinaĝac, taq ra qanaqa'ñé na nquieĝa ra chegoqchiguiñá namayé cheqa'gue.

Ye esá Ley ra iachoĝot nam alpipi, nam qaiqolategapi na nquieĝa ra cheqa'gue nachená na sa'la'aĝac nache ishet ra qanaloqneguet taq qaiaia'neguet nam le'eraĝa namaye Ley N° 26.743 na lataĝac ra cheqa'gué, nache togoshec qanaqa'ñé cha' so movimiento LGBTI+ nache yo'oqchigui na enec taigui na nŷot'ta'a ra iasheta ra qanaviguisheguem na nquieĝa taialec nam himmavec na nataĝacpi ra cheqa'gue.

Namayé Ley ia'an nam ralaĝac ncun'nataĝa ra qanaviguiñé na nquieĝa iasogat ra cheqa'gue ra mashe cheta'ague ua'auñé qaitaĝaŷapigui nachyé ra enauac qanaueguevó. Som qai'ŷanñé ua'auchiguiñé, Ley N° 24.417 ra napaĝa'lec qaipataqtalec na nquieĝa nam lauo'pi, nache qaialaĝaguet na'anñé cam ua'agué ca nmaya'ĝac taq ra saishet ra qanasaĝavec nam cheqa'gue nam sheĝauapi ra qailalec na ndotapeguet.

So Ley ra Napaĝatalec ra naueguevó nam alpipi nache qaia'anñe ra iaŷamaqchiguiñe nam lamaĝasoĝonaĝac ye Convención de Belem do Pará[2] taq ueto'ot ye qailotagui ra qaiachaĝan qanquieĝatec nache qaia'añaqchet, nam enauacpi na:

> *"a) Ra qaiapalaĝat ye nquieĝapi nam ueta'a nam alpipi taq nam iallep'pi himmavec nalqateguec na chalataĝac; b) Ye enec na alpipi uetalec na lqalaĝa qaicá ca nquieĝa; c) Na taia'gue ra qaiconeguet ra qai'ŷogochegui taq ra ntelaĝa, qailashen taq ra qaipalaĝat taq ra quetapeguelec nam nqŷá ra qanquiŷa taq na alpipi camchaqcá ra cam etec ra ueta'aguet. Taq ra ecá ueta'a; d) Na etapeguec nquictapaguec política yo'oqchegui ra cam qainataeque ra qoioqtegue ra nachená nanquieĝa ra qaisaqtalec nam alpipi; e) Na qai'ŷot'tapegá na yo'oqchegue taia'gue na nataĝacó ra nachená ra iatec taq nalletañé ra qaicá saq'ena'a' na cheqa'gué taq ra uo'o ca naco'nae la'añaĝac ra qaisaĝalec na alpi; g) Na qan'naecapegué' ra qanaueguevó na alpipi ra ndotapeguet na nquieĝa ra ueta'a na onataĝanaqa' ra iatec ca ueta'a taq ra mashe n'ioqta'a nam onataĝanaqa' taq io'ottac ra yo'oqchegue iaguec cam taia'a'gue ca qaiasaĝalec nam alpipi ra uo'o ca lŷa'nec lapaqta' ueto'ot".*

Ye ueta'a Art 4 iachaĝan ra naigui ra iaguec ra qaiso'gué na naigui na nquieĝa qaiasaqtapeguelec na alpipi:

> *"himmavec na nataĝac, ñiquiaĝac taq ra qaicouae ra, qaiashecchegue taq ra qanpe'en, enauac na sonaqta'a iatec taq ra sa'yo'oq, ra uetalec ca naconaĝac sa'ena'a na na'añaĝac, nache nauogá na nachalataĝac, sa'rasouec, nsoĝoyec, cam ndo'oguet na lo'oc, taq na ncuen'nataĝa, nqopitaĝa na n'iá, n'uenaĝanaĝa taq cam am ueto'ot, hena'am ca ntelaĝa chalataĝac. Nache ueta'a ra qaiaŷa'neguet na ra mashe qaio'ot na Estado ra uo'o ca qaimaq'pi".*

Setaĝasoqtegá na "himmá nataĝacpi" cha'yé na nquieĝa iasoĝat na cheqa'gue nache qaiauo'ó na na'aqteguec lataĝac taq nŷot'ta'a ra la'añaĝacpi. Hishet ra qaiauo'o cam na'aqtec ra qaila'a nam no'oc ra qanayectegue' nam nqaec, na nca'alaĝanaĝac ra iauo'o nŷotec na sheĝauapi, na nqa'naĝac, nam na'aqtaqa hilotaeque ra qaiveteguet nache iauo'o ca sanasapat'nqaen, ishet ra uo'o ca qailaĝat ra rapet'tegá' ra mashe am'qaisauaĝat, am qaimaĝa'tepiguiñé, ra mashe am qaiuaĝan, taq ra mashe ioĝosa'á na lataĝac enauac na ueto'ot ca cheqa'gue saqai'uat'ton: ra na'at'tañé ra sanatae'nae taq ra shetaeque pa'atasheguem ya iama'guet na chaqnaĝac.

---

[2] Para más información consultar Anexo normativo.

Iotaĝac taq na nŷot'taa'a nquieĝapi iasoĝaat na cheoq'ta'gue

Na nquieĝa iasoat na ceoqta'gué lapaqta' na ye niamaĝataĝac na'attañé saq'qaire'ná nam n'enec nam sheĝauapi taq n ara saishet ra r'sotauecpi na shenaqtapeguec nache qaipa'aĝaneguet an alpipi taq na LGBTI+. namayepi nquieĝa egó' saishet ra soche ntenataĝanaĝac ra uo'o na saqairen na lo'oĝoŷaĝac na lo'oc, nache nŷot'ta'a nam nquieĝa ra qaivit'ta'a ra saishet ra amqaiviraĝataot, nqopiche qoiena'ac, nvenaĝanaĝa, ra choche qailoqnaĝaná, pa'aŷa'guet na política.

Ená naigui ra etec, ye ueta'a articulo 5 ye Ley N° 26.485, iaĝategué ra seis na nŷot'ta'a nquieĝá ra qaiasaqtapeguelec na alpipi:

Nquieĝa na no'oĝoŷaĝac

Nache qoiectegá na nquieĝa ra egó' ra qanasaqtauec tatepeguelec na no'oĝoŷaĝac ra nataqaen ra hique'emaqchetec naqaen, na lque'emaĝa ra qai'ueteguet ra qui'iáq, taq ra cam ua'gué nachaqná lataĝac ra saq'qaiyenapec ra mashe ualec nam aro'oc anachalataĝac.

Sandra mashe lqueshe'gue na vi'ipi ra namoĝau. Uo'ó so na'a' ua'a so nquiaĝaqá' cam neta'a nache ra'aqtaĝanem so n'naeĝauá ra hiv'vet'tac na llequel colesop na l'iallaĝa. Marta enapegá "egó' ansemeten, yo'oqtá ra uo'ó ca ando'guet", nache nviguisheguem so iatañé nremera, qaila'a soua himmalaq'pi na lo'oc.

Sandra hiraĝan so lqaec egó' enapegaló ra pa'are' taq nache ra'aqtaĝan ra ia'aĝat so lamoĝouá ra saiashen ra nqo'oná ñe nquiaĝaqa' nache so pe, ra himé' ra rapetega'soló nqaqatega'solo, somayé hiv'vaĝan ipocnot iaue'e so naponá hivaĝalec so l'laq' lasot taq hiv'vane'uá na la'am laiél.

Nquieĝa qauem anqaiasaĝalec

Yemayé nquieĝa ra ishet ra am hiquemaqchet ye arven'nataĝa nache nquieĝañé ra ammacheguiñé, nache ishet ra nataqaen ra sai'ŷamaĝañé cam taia'gue na ñiquiaĝac ra egó' am ie'etec taq am naloqtetec na auo'ot'tec, qaimtetec nam arataĝacpi, ca aua'amaqten taq ca

arasatağac iasoğat ra nsauaqtağanağac, ra anayectape'uá, ra cam amqoietapeguec ra uo'o ca na'aqtec, ncanağac, nsheguenağanatağanağac, am qaiot'tapegá, ra am qailat taq cam etec ca l'llá ra am qoietec ca etec, na anachalatağac ra uetaigui na arcuen'natağa ra saishet ra amqai'uoten nache saishet ra maiche ca etec ca auo'ot andotec.

Marcia mashe 23 vi'í taq neto'ot so ntauağanağauá nsoq' mashe soğote 26. Ra rque'e taq ra uo'ó ca qanallec -ra r'uoshe-, nache so nauo'tegue´ enapegá ra iecchigui ra asó late'e iaguec ra onağaec na lvoshec nache etegá ra hiv'ven ra napa'ğaguen. Marcia etegá ra shetaeque hil'laeque ca lo'onatec npa'auec na lmá' qalaq so navot'tague etegá ra saqtaeguet nam lo'oğoŷağac -etegá ra chağarae- taq ra saishet uo'ó ca ŷaŷaten nataqaen ra saishet ra asqpa'a ra uo'ó ca ŷaŷaten ra uo'ó ca io'ot. Nache la'aqtec ra egó' saishet saŷaŷamağaren, etegá ra, nvalağaené na neta'a ra ŷaŷamağa'ñe na lmá'.

Nquieğa nqopichi

Ená nquieğa ra cheqa'gue qoiectagui ra nachaqná qoiegá taq ra cam etec qaiavat'talec, ra cachaqcá ra latağac -ra ishet ra ue'eguet nataqaen ra eguet'ae, nam enec nam alpipi taq LGBTI+ ra iasataeguet namaye ra nasheteguet ca lqopiche taq ra cam maeche ue'eguet ra ishet ra egó' qaisauağat, ra nqonateguet, ra qaipataqñé taq ra qaisauağat, qaialecna'uá ra nquieğa ra ua'ague cam laronağac nataqaen ra uo'ó ca l'llá uetapeguet, taq ra saqaŷa'a lauó', ra lauoreuá taq ra saqaŷapeque nataqaen ra qaimetec nam lo'oğoŷağac ra qaiauo'ó ca ue'eguet nache qaisheten, nache hena'am ra qaipote'uá, ra qai'uen nache qaia'ashağan taq ra qaimen qamachaqcá qaimenegué.

Romina nanomtapeguelá' ra hit'toğoñé taq ra nasamñesop so Pablo, maiche l'ua. Se'só ra napağaguen añé universidad nache so lamoğouá nache eta'e ra rca'alağatec. Somayé ralematá ye ra mashe pe nache cegó sanshen ra ue'eguet nache iauo'ó so la'aqtec ra mashe yo'oqtá ra mashe uo'ó ca ue'eguet ca napağaguenağauá. So pe l'lla nache enapegá ra sanasheneguet ra ue'eguet nache saishet ra uo'ó ca iañé' halom nache qaicá ca haloq na llalqa.

Nquieĝa na n'uenaĝanaĝa taq na araloguishec

Nachená na nquieĝa ra egó' anŷamáq ra auacolec na onataĝanaĝat n'uenaĝanaĝa taq ca am ueto'ot maiche laloguishec nam alpipi taq na LGBTI+ ra esó nquiategá: nache naloqten so ueto'o so aló nataqaen ra uo'ó ca na'al'ua nache nllañé taq ra rgó' ialaĝat hene'am ra iaché qamachaqcá, malté nerec, taq na halom ra uo'ó, taq ca qamachaqcá nasoĝouó nataqaen nache saiashen nam nachaqná, nache egó' maeche aholom lañoqtec, nache qamachaqcá etec na iacotapeguet, nache ra qapio'lé nam iaconeguet nache hena'am.

Diana aló mashe iesá 46 vi'í qalaq neta'asop nauá lta'al qalaĝaye mashe cuatro souá llalqá. Raueĝatapeguelec na AUH taq ra mashe hinoĝ otec nam na'aĝa'té nache uo'ó na lerec ra nvoren ra mashe r'uenaĝata'pe souá llalqa. So l'uá qalaq nache et'tae ra nnaecapegué' ra nqoná ñe cajero taq nqatec enauac cha'ye, somayé, etegá saŷaŷaten n'iamataĝac. Nache so dos vi'í so Diana saishet ra iaconeguet na maeche holom.

Nquieĝa saqailotagui

Qalaĝayé nshet'tavó ra naiamaĝat'ta ra qaienaĝatcheguepi, qataĝac, nam qaioĝorenpi, na nqui'í taq na nereqá ra egó' taq ra nquiĝatec ra ne'enaĝanaĝac, saq'ena'a taq na nquieĝa ra saishet ra iavoten ca l'llá na ueta'a, nache egó' nache'en ra iamaqteguelo na alpipi taq na LGBTI+ na sonaqta'a.

María ueta'uá so naponaĝac ntaĝaŷaĝac ye lo'onataĝanaqa' naectregué' soua n'naeĝuá lo'onaĝanauá iale', ncotatega'salo mashe 2 horas, lapa so qaitaqtepigue nache ra himmé', nache so onolec eta' so la'aqtec, "ra ñaoqtá' ra sasataq' nache hineraĝalec". Qalaĝayé ra saqai'uat'tonapec-so la'aqteguec- ra egó' ialectapeguevó ra qanasachegue nataqaen, nache qanarauó so acta mashe qoierelec soua le'enaĝa'té soua ialé'.

Nquieĝa politica

Ená n'ioqtec nquieĝa iashecchegue ra am hiquemaqchet, am iomaĝat, am nqonaĝateguet, am iaĝasoĝotepeguet ra shetaeque aualetapeguevó na política ra ialegá' nam alpipi taq na LGBTI+, ara'añalec nam enec na nqalaĝa taq na política qaiasovec nam nquieĝa taq/taqaen na enec ra aualectapeguevó nam machaqcá iatec taq na política ra mashe n'ŷot'ta'a namayé iallep'pi.

Inés mashe paĝaguenaĝae taq so salqoshe'gué ra ñesheguem ra rapaĝaguenataĝan eñé paĝaguenataĝanaĝaqui ñe primaria ialectapegue'uá ñe gremio ra saq'iet, nataqaen ra ialegue'ua ñe cooperadora. Nache nví' so na'a' ra qanaralaĝat na nerecpi taq so paĝaguenataĝanaĝae nache iauo'ó so lerec nache nalle'et qaiasaĝa'uá. nache ñe junta electoral sanasheneguet cha'ye qoietegá ra ndotec alpipi.

Eyé articulo 6 uetalec taq nŷot'ta'a nam etapeguec ra nacheyé ra qaishet ra qaiauo'o na nquieĝa qaipa'aĝatalec na alpipi taq na LGBTI+ cam ua'ague na ueta'a.

Nquieĝa uaña nam l'má'

Era qaiaĝatepec so nae'taĝa ra onolec so ialectauó nam lauó', ndotecpi cam naña yo'oqchegui cam ua'gué, ram hiquemaqchet ra qaicá uotaeque, ra macheguiñé, cam etec ca lo'oĝoŷaĝac, cam etec ca lataĝac, cam loqpiche lo'oĝoŷaĝac, cam l'uenaĝanaĝa taq cam maiche lalamaĝat, ra rsotauec, ra egó' rsotauec nache uo'ó cam enec ra mashe iaguec nam alpipi taq na LGBTI+. mashe qaŷaŷaten rauo'ó na nqaŷañecpi ra nauó', cahqayé ra saqaŷa'á taq maeche nauo'ná', nam namoĝo'u, taq ra cheta'gue ra uaroná', taq ra saĝanaĝa ra uaroná', eta'am ra mashe sanaqatá', ra mashe nalará' taq ra mashe netra'asaló qalaq ishet ra nauaná'.

Emilia ro'onataĝatec taq netañé na n'iec sa'laĝaec nam nañiguishepi neta'asopá soua llalqá taq so n'naeĝauá Carlos. Soua ñoqolqa so Emilio saishet ra llalec so Carlos qalaq ra nvireuó so yo'oqchegue Ita'a, nache so Carlos etegá ra ñaq'etá ra "uo'ó ca lqopiché ra nalletra'a nache egó' maische ialemataqchet. Soua na'aĝa'té, sou'a ñoqolqa quegué so Ita'a, Carlos nache iasot'tacot so lasom nache ia'alaqtec. Emilia, nqoná nache etegá ra ye'emaqtá nache so Carlos iamaĝañé nache hipa'ĝanec, nache uañé somaye, nache hi'uaĝaneguet nam lasom, nache etegá ra saishet ra qaltaĝa pa'auó, taq etegá ra saishet ra qaltaĝa hil'lo'ota taq soua llalqa.

Nquieĝa ua'á cam onataĝanaĝaqui

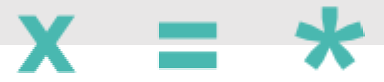
Ená ueta'a nam nquieĝa cha'ye nataqaaen nam acó' ra, nam profesionales, namaĝashecpi taq cam uet'a na onataĝanaĝaqui, cam na'ague cam hil'loteguéʼ yo'oqchegue, ra etegá ra saishet ra qai'ŷaloqchet, nqonaĝatapeguet nam alpi taq na LGBTI+ ra saishet ra ialectuó na política yo'oqchegue taq ra iaconeguet ra shetaeque ramaĝasoĝon saishet ra yo'oq ca enec. Nache mashe qaŷaŷaten ra enauac ra mashe qanayeguelec, nataqaen na partido politico, na sindicatos, taq na mashe naŷamaĝat'tec, na sallaĝanecpi, na deportistas, taq nam himmavec na sonaqta'a.

Rocío shetaeque nanerauó ye pe ra shetaeque himmattá na secundario. Machiguiñé cha'yé so n'naeĝauá la'aqtec ra ecá qaoiañé titulo ishet ra qaltaĝa napaĝaguen ñe universidad. Somayé che'etae ra shetaeque médica. Qalaĝaye som nanereuó eñé escuela nache saishet ra qansheneguet so leré DNI ca'ye so le'enaĝat Pablo. So directora etegá "ená sonaqta'a saishet ra ñeshenaĝaguet cha'ye saishet ra seuoqtaeque ra uo'ó qauem nache uo'o ca ralematá' na sheĝauapi cha'ye soĝot ra am qonetainá"

So nquieĝa ua'a so onataĝanaqa som travestis taq som trans nache mashe qaimit'taeque ra enauac qoioqtegue so mashe nereguishec "La revolución de las Mariposas" (2016), uo'ó so onolec qaiachaĝan ualec nam nere ra namayepi trans ra uo'ó nam mashe conaqta'a Ciudad Autónomas de Buenos Aires lo'onata ñe Programa de Género y Diversidad sexual, taq ñi Fundación Divino Tesoro y el Bachillerato Popular Trans Mocha Celis. Cam ua'gue so vichiguiñá hena'am ca onataĝanaqa' ra iaguec ca nquieĝa nache hivitá ye 89,2% napi travestis taq nam alpipi trans ra mashe qanaconasheguem. Ñe Comisaría mashe qoiecchigui ra mashe 40,9 % ra mashe qainat'tec nam sheĝauapi qalaĝaye ñe paĝaguenaĝaqui hv'vita ye 32,1 %. Nataqaen ye mashe qaia'aĝat'tec cam laiepi onataĝanaĝaquipi, ra

taqaen ra hiv'vita ye 20,3% qataq ye tan'naĝanaĝaquipi mashe hiv'vita ye 18,8%. Nataqaen ye ncoñetaĝanaĝaqui mashe egó' hiv'vitá ye nquieĝa enauac nam alpipi taq na LGBTI+[3].

Nquieĝa ueta'a na onatec

Ecá ra uo'ó ca lquieĝa nam alpipi taq nam LGBTI+ cam ua'gue ca lo'onataĝanaqa' ra yo'oqchegui taq ra egó' saishet ra qaiachaĝan taq ra qanaĝat'tapeguet ra shetaeque lo'onataĝac, ra nanere'uá ca mashe lo'onatac, ra nquiquicheguem, taq ra ueta'a ca lo'onatac, nache ra mashe togoshec mnache hiven ca qano'onaĝat ra qai'ŷaĝanaeque ra uo'óca l'uá/lamoĝouá, ra nataqaen ra mashe iaqta'a rco'ó, cam lcatá ca nvi'í, taq ra cam etec nam lo'oĝoŷaĝac taq ra mashe io'ot/qaimeten ra esá ra ualaĝae. Nataqaen ra ua'gue ra lo'onataĝanaĝac ra qanquiá nache saishet qaisheten ye io'ot'tec. Nache ena'am ra mashe qaicatalec/qanayectapeguelec ra qaivotec cam ueta'a nam lona'anataĝanaĝauá nache ra qaiñoĝot nache qaio'oravec.

Celeste mashe 21 vi'í taq hin'noĝonevó cheta'agué ro'onataĝan. Qalaĝayé cheta'agué ra ua'auchiguñé lo'onatec, so na'acó', nachesó ra ialaĝatec nam qaiamaĝasoĝolec taq hi'lo'gué, nache la'aĝaŷaĝac ra aló qalaq trans. Nache so rtaĝaŷapegué' ua'a ye lo'onataĝanaqa', nache egó' mashe ncoq' nache sai'ŷamaĝaren, egó' na'aqtaĝanaĝac nache egó' qopilec ra hinnatto'ot ra cam etec na lo'oĝoŷaĝac nache tatec ra hinnatto'ot.

[3] Ra etec naié, nam mashe nataĝacó na'attañepi nachená na qioĝoná ra qaialaĝalec ra qanapaĝaguená nache ishet ra sa'ra'añalec nam nquieĝa ua'a nam onataĝanaqa'. Yem lataĝac ye'yé MMGyD qanauaĝaŷaĝasheguem natauané' ñe secretaría de Derechos humanos del Ministerio de la justicia y Derechos humanos de la Nación taq ñe Minsterio de Seguridad de la Nación los "Lineamienos para la adecuación de normativas discriminatorias ra saqaichoĝorn nam alpipi cis, alpipi trans taq travestis nam códigos contranvencionales, ra egó' qaicá taq saishet ra qai'vo'neguet namayepi ená Argentina" nache taia'gue ra lme'naĝanaĝac na política enauac na sonaqta'a nache ishet ra ŷachaĝan nam taia'gue yo'oqchegui napaĝatelec nam nerec ra qaio'ot nam sonaqtalec ta ca yo'oqchigui qarmá', nache ishet ra iataqtá qaiamaĝasoĝolec nam enauac na derechos humanos ra ialaĝaguet hena'am ñe Estado argentino. Ueta'a l'vot'ta'a ye: https://www.argentina.gob.ar/noticias/presentamos-los-lineamientos-para-la-adecuacion-de-normativas-discriminatorias-que

Nquieĝa ra saishet am rasotauec ra laguec na arco'ĝoc

Erá mashe saqaialaĝaguet ra enec nam alpipi taq nam sheĝauapi naquicheguem nache maiche ca etec taq cam lŷoqte' ca llalaqpi taq ra mashe ia'aqneguet carapec nam lco'oĝoc, nache qaiavo'ó ca lmanaĝac ye Ley N° 25673 ra mashe qanauaĝaiaĝasheguem ye Programa Nacional de Salud Sexual taq Procreación Responsable.

Irene iavotaeque ra qailo'guet ñe tan'naĝanaĝaqui yo'oqtá ua'a ñe ciudad taq soua na'aĝa'té rnataĝane'uá so ginecólogo ra shetaeque ra iauo'o ra iaĝachegué ñe lco'oĝoqui le'enaĝat tubaria. Somayé médico etegá somaye ra ñaq' nogotolé nsoq, taq ra naralaĝat ca l'uá nache hi'ven ca llelec ralaĝaec. Nache somaye enapegá qaltaĝá ra mashe lcuen'nataĝa ra nachená na qoianagui qalaq so genecologo uo'o so ieralec papel, ia'al'lec so sello nache etegá ra ñe'egulaĝauó nache ndouó ca nerec nanettalec ca l'uá.

Nquieĝa na aló ra ualaĝae

Erá qaipaeguet qaie'en nam aro'oc taq ra qaitaĝanegué nam lataĝac ra lco'oĝoc nam alpipi taq nam l'iepi sheĝauapi mashe ualaĝae, ueta'a ra egó' iaguec ra qanquiá, qaia'ashaĝan ra qaiauo'o ca latá' taq ra qailalec nam l'uetaĝanaĝa ra mashe nache'etae ra uetec, na lasataĝac cam la Ley N° 25.929.

Fátima mashe 30 vi'í taq mashe cuatro llelel nache somaye dos ñeguiriñé qaipelec so late'e. So pa'atec llelé mashe 11 meses. Som ñeguiñé, so qaipa'aĝaneuó nache mashe r'ialtec iaguec so l'iallaĝá taq mashe lta'araec so ltagó' ua'a ñe hospital. So partera hil'lo'guet etegá somayé: ¿Qaltaĝa am qovetae'ná? ¿Cam laguí ra saishet ra auauachegí na arqasac?. So médico obtetra nlaqtegá, cha'yé saishet ra ante'lá nam arco'oĝoc taq so la'aqtec ra "qamaq uo'ó nam alpi ra saishet ra rco'ó taq saishet ra uo'ó cam llalec qalaq qami' taq qami' ra qananauo'ná nache qamí' ntoĝoguiló hena'am nam leremapi nache egó taqaen ra uo'ó na lolqlaec.

Ye nme'naĝanaĝaqui ra Nquieĝa ua'á nam ualaĝae yepi agrupación feminista Las Casildas iauo'ó nam lnataĝanaĝac nache iereñé ra egó nata nam nco'oĝoc/qaipelec so vi'í 2015-2016 ra qailoqnaĝaná so nquieĝa ra uo'ó nam ualaĝae ra egó iachaĝan yem la Ley ra napaĝa'lec Proteccion Integral de las Mujeres taq Ley de Parto Respetado. Som nmitaĝanaĝac qaio'ottac nache ua'a ye 4939 so ñeguiñepi nache iachaĝan ra:

- **So 3.3 ra uo'ó ca 10 na alpipi taq ca laiepi sheĝauapi mashe uavó cam lco'oĝoc nache qaio'ot ra nanomteguet somayepi ñaqpiolec ra egó uo'o cam lqui'ic.**
- **7 ra uo'o ca 10 ra saishet uo'ot ca rsotauec ra coletañé ra mashe iaqta'a ra rco'ó.**
- **4 ra uo'ó ca 10 alpipi taq ca laiepi sheĝauapi mashe ueta'a cam nco'oĝoc nache saishet qanpoĝoiné' enauac ra ca'auó ra rco'ó/qaipelec.**
- **Ra 7 ca uo'ó ca 10 alpipi taq ca laiepi sheĝauapi mashe ueta'a cam nco'oĝoc nache qaiqolaĝata'gué na lco'oĝoqui.**
- **Ra 7 ca uo'ó ca 10 alpipi taq ca laiepi sheĝauapi mashe ueta'a cam nco'oĝoc nache saqaiaŷaten ra qaitauan som co'oĝoc ra shetaeque ñeguiriñé cam llalqa taq ra eg´' saishet maeche lcuen'nataĝa taq saishet ra qainat ra nashetá.**

Nquieĝa ra laguec namayé

Nachená na caeguet ra ŷachaĝan taq ie'et laguec nam na'aqtec/na'aqtaqa taq na nqui'í nache egó' maeche can etec, qamachaqcá qaioĝoná ra laguec nam shetaeque qaiachaĝan, ra qaioĝotegá7qaiqopilecpi nam alpipi taq na LGBTI+ taq nam lqui'ípi ra qamachaqcá ra qoietec na nquieĝá, qaie'etec, qoŷaqnec na na'aqtec ra qaoiedctegá qauem, hena'am ra qaŷoĝotegá qaiasaĝagui na himmetec na no'oĝoŷaĝac, nache egó' iachaĝan ra saq'ena'a na ueta'a taq ra egó' saishet ra qan'ualaĝaené' ra nauaĝaŷaĝasheguem enauac nam laiepi ra ená sonaqta'a ra

uo'ó na lataĝacó nache nquictauecpi ra egó' qanquiapi taq qoien ra saq'ena'api nache ua'a ra nquigueuá na nquieĝá.

Uo'ó so nshrgurné taq nme'ná nacional nache ia'aĝat ra qanqa'ñé so onolé policía togoshe le'enaĝat Laura, qoiectegá ra nachesó ra rqcaet'tapiguí nam autos. Som na'aqtecpi nache ialectauó qaiqopitaĝan ra qaŷa'aĝata'gué so cheqa'gué nache qaŷauo'óso lqui'í ra ueta'a so playa nache uetalec so nerec ra somayé "ra policía onaĝalé".

Nquieĝa ua'a na ŷo'oqchegué nqon'naqá'

Enapi ueta'a na qaiasaĝalec nam alpipi taq na LGBTI+ ra onole taq ra qalotá nam sheĝauapi cam uetaá nacon'naqa' iatec taq cam ua'a ca ñegueuó, nache hena'am ca notaĝaqui ra iache nam sheĝauapi taq ra ua'a ca ncon'naqa menaĝanaqa', nache uo'ó cam na'aqtec taq ra iatec na nataĝac qataq ra uo'ó na na'aqtecpi taq ra choche iatec na nquieĝa nache hena'am na no'oĝoŷaĝac ra taqaen ra ishet ra hique'emaqchet na chalataĝac, nam lataĝa na lcuen'nataĝa, naso'la', ra rsotauec ra coletec cam ueta'a nache ca ueta'a nache no'onaĝat matalec nache qaicá etec.

Martina mashe ŷesa trans nache so n'naeĝauá Noe je'ec nache etea'e ra havit napa'ĝague'en qanqo'oná ye lma so Cami. So pa'atree na'aĝate uo'ó so lapota'a nsoĝop'pi maeche lma' ye barrio nache ueta'a ye esquina nache saishet ra qay'uaqta'á ra tatrega yem nqa'aec. Shecaet, qalaq, onolec so nsoq ra hisheguen so Martina nache eta so la'aqtec ra shetaeque ra iapot cha'yé cam etec na lo'oĝoŷaĝac na aló.

Nquieĝa iatec na política

Ená nache, cheqtoc ra etapec na cheqa'gué, ra hiqaqalec, quetapeguelec, nasoqtapegueuó ra nshetegá, hilashetec, saq'iauo'ó, hiquetapeguelec, taq ra hi'sauaĝatec ra saishet ra uo'ó ca naigui ra nque'henaĝac ra nataqaen ra uo'ó na enec taq ra nache'etec nam políticos, nache egó' sairen na mashe naloguiñé qaialaĝaguet na onataĝanaqa' nache ue'eguet na política nam alpipi taq na LGBTI+ nache egó' saishet ra ia'añaqchet namayepi ra quetegé' na política, ishet ra nataqaen ra cam ua'gue ra yo'oq' na qoietapeguec, cam ua'gue, onataĝanaqa', ua'ague ra qanaloqten na lletaĝac, na partidos políticos,na mashe naŷaĝa'ñé, na lapona' sindicales taq na yo'oqchegui taĝaŷaĝaqui taq nam laiepi.

Marta naŷamaĝa'ñé ra hilaeque nam nallecpi taia'uá ñe municipio taq nam comercio ra hishet ra uo'ó ca ian nallec nache ishet ra nataqaen ra hiqolaĝachegue taia'gue na nquiaqa'quipi ra mashe nalogueñepi ueta'a nam sonaqta'a ra nataqaen ialectapegueuó. Somaye r'uoshetapegue'uá ca onole, taq quatagui nam laiepi, nache ŷaŷatetec nam sheĝauapi ra tavia'uá, nache naloqtetec na ianec, cam etec nam na'aĝa'te ra uo'ó na lapat taq na nañigushepi verdura, nache naiamaĝat eneauac na io'ot ta lo'onatec nache enauac ye alpipi ra ueta'a ye nquiaqá'. Qalaq nagui ñe gobierno provincial hi'ŷaĝanegá ra iauo'ó ca laponaĝac enauac na qaitatelec, na sonaqta'a ra qailaeque na lataĝac ra uo'ó ca qaiuetaeque ena neta'a cha'ye nache ishet ra nache eta'ae' ra uo'ó na nallec.

Na nquieĝa yo'oqchegui ua'a na nachaqná ntaĝaŷaĝac política napaĝata'aguet taq saishet ra uo'ó ca lleguec/llegue'uó taq na nache eta'ae ra nachená na alpipi ra uo'ó ca lo'onatec na io'oqchegui ra cheqtot nam nŷot'ta'a' nquieĝa (na no'oĝoŷaĝac, lqopichaĝa, qana'aĝat, ra l'uenaĝanaĝa taq ra choche qoiena'ac). Qalaĝayé ialegueuó na ueta'a na sonaqta'a taq jec na ueta'a na lma' taq ye ntelaĝa. Nacheye, ra nam alpipi ra iavotaeque ra ialegueuó ra uo'ó ca qaio'ot ra iatec nache nalo'guet na qoietapeguec taq ca saq'en, mashe qoŷanaĝanaĝasheguem nache ua'á ca qay'iotegá lleguecpi iallequiaĝac.

¿Etec ra auauat'ton na nquieĝa ra uo'ó ca cheoqta'ague?

Uo'ó na lataĝac ra nachená na nquieĝa ra uo'ó ca uasoelec ca cheqa'gue ra mashe qaia'aĝata'gue so ua'auchiguiñé ra mashe nanet'tañé, ra nachená na nquieĝa na no'oc, taq na soche noqpichiaĝac taq ra amqaisauaĝattepiguiñé. Nam laiepi saishet ra halaĝaec taq saishet ra yo'oqtá nam nquieĝa: egó' qaŷaŷactelec na nqopichaĝa, na nuecnaĝac ra naloqten taq ŷaŷaten ra nachená na ueta'a na qaŷachaĝatec nam enauac taigui na shetaeque ra qaiachaĝan na'aqteguec.

Nam lataĝac ra iaguec ra yo'oqtá ishet ra naco'onae enauaqué taq ishet ra natauaná' nache ishet ia'añaqchet ra uo'ó ca saishet qanquiá cam cheqa'gué, nache qanasheteguet taq sanasheneguet nam nquieĝa ra uo'ó camayé. Qalaĝaye ya lataĝac ra iactec taq io'oqtá ye nquieĝa ra iasoĝatec ra cheqa'gue -hena'am ye nlataĝanaĝac nam alpipi, taq ye travesticidio taq na tranasfemicidio- nachená na iatec ra nachená na saqaishenem na sonaqta'a, nache hena'am naguí, ra iaguec na qaishetem ra nachaqná nquieĝa, ra nataqaen ra egó' ialectaguet so ua'auchiguiñé nataĝac qaioĝoren, na'ateguec, maĝasoĝonaĝac egó' nquieĝa nataqaen, iapataqteñé taq sairen nam alpipi taq na LGBTI+.

Ye añaĝac ra uetalec nam iallep'pi hipa'aĝatañé na alpipi taq na LGBTI+ iacholaĝan taia'gué naloguiñé lta'araec. Esá ra nacheyé qailotagui ra egó' nquieĝa lta'araec ra iapaguelec taia'gué na chalataĝac nache eta'ae, namayé taia'gue ra egó' l'lloĝorá' nache nlaĝalec nam nqaec ra taqaen qanaŷa'á nache qaoiaqnec enauac na nquieĝa.

Na nqui'í nagui raqaichaĝan egó' iaguec ra maeche ra'aqtaĝan cha'ye qaie'enaĝatchegui ra hena'am ra qaia'attapiguiñé, qoianalec na pa'asheguem ra saishet ra yo'oqtá taq maeche etec ra tatec ra qanapaĝaguená na nquieĝa ra iatec. Eso lshenec, so nlataĝanaĝac, so lque'emaĝa na lo'oc, so qancat, so qaŷa'ashaĝan, so qaiqatalec, so qaisauaĝatec, so qaisheguen. So pa'aguiñé, saishet ra hil'la'a soua na'aeté nam enauac: napi qanqoĝolecpi, na saqai'uo'neguet, na qaitenechetpi ra machiguiñe, qanmaĝalec, ra qay'iactelec na nqopiche taq ra qanaralaĝatec.

Lateguec na he’na’am na aló

Lateguec nam yo’oqchegui aló

Lateĝanaĝac na iallep’pí ra nataĝañá na alpipi

ŶATEC

Qaique’emaqchet nam chalataĝac

Qaŷe’en nam aro’oĝoŷaĝac

Ŷa’alaq/alaĝac

Qancat

Sheguenaĝanaĝac

Sauaqtaĝanaĝac

Lataĝac RA NACHE ETEC

Hipa’aĝatañé

Qaicá ca naigui

No’otaĝanaĝac

Saqailaĝalec

Ne’enaĝanaĝac

Qam’maqtapeguelec

SAYO’OQ

Ŷaquiaĝac ndavec uoĝac

Loqnaĝanaĝac

Chaĝanaĝac uoĝac

Saqaila’a

Aqtaqa qauema ndavec na uoĝac

Qaipalaĝat/qaŷo’otan

Ŷapataqtañé nam aló ra ueta’a na lmá’ qaicá naigui

Lataĝac RA QANACHET’TALEC

Himavec na vi'ípi, qalotá nam sheĝauapi na sonaqta'a al'uá ra ndotapeguet na nquieĝa ra ha'la'aĝaec ra iasoĝat na cheqa'gué. Nachesopi ra pa'atec ra egó' sanmé ra qaiquetetepega ra uo'ó ca taia'gué ra qauem nache egó nacheyé ra qaio'ottec taq taia'agué enauac qanaŷa'á ena sonaqta'a nache eta'ae taq ra, ra no'ón ra lapá ra saishet ra io'ot ca qauem, nache nataqaen egó' qaipelaĝat ra nataqaen qanquiá ra cheqa'gué. Ená nŷot'ta'ae nquieĝa nache taia'ague ra ŷauo'ó na hiquema'chet Ita'araec, ra egó' taqaen ra nanet'talec ye Código Penal.

"Sasaiamaĝaren ra queta'a nache etaé ca Imá' ca annaĝaeuapi, qauem ra lataĝacpi".

"Am saishet ra auaŷaten ra auo'ót, auaĝaŷá' ra maeche so'ot".

"¿Qache an'noĝonec? Am chaĝarae ra shetaeque aŷa'añe na sa'analogui arapoto".

"Are'enaĝat ye Ariel, saishet Rocío".

"Ahjá', qanmitaeque ca pa'aguet ra rtaĝaŷapegué' ca empresa. ¿Sauoqo'o nagui o cam etec seuataqa'a ca qara'ashaĝac na domingo?".

"Hi'ŷamaqchiguiñé ra qonta'a na armá' nache ishet ra qonata'asop na ñaqpiolecpi taq ishet ra al'logué na ar'uó'".

Napi nquieĝa sa'yo'oqpi, eanapi saqaiqocha'a taq qomi' coleta'asopi, ueta'a na mashe qaia'anñé ra mashe sistema ra egó' hicoua'a taq sailaĝaguet na enec na alpipi taq na LGBTI+. Na nquieĝa iasoĝat na cheqa'gue, hiuen ra pocttá na uetalecpi, iatec nache qaiachaĝanpi, nache do'oguet taq nquieĝa'rá' nam taŷa'gué na chalataĝac na sheĝauapi.

Na **Campaña Argentina Unida Contra las Violencias de Géneros** del MMGyD uo'ot ra egó' taia'gué nauaĝaŷaĝasheguem ra naconá' na sonaqta'a ra shenaqata'a ra enauacpi ra sacheoĝoso'qagué ra egó' mashe hiv'vira'gue ra qoioqtegué nacional, nataqaen ra lleguec na federal taq na iaĝasonaguipi. Qalaĝaye ye onatec na qanayeta'a, ra qalaponaĝalec nache qanayeguelec na país qai'ŷaĝata'guet na himmavec ra ialeguevó ra qanauaĝaŷaĝasheguem ena sonaqta'a ra esá na nuec.

Himmavec sesheta' hillonaĝalec ra ralaĝaec na nataĝac yo'oqchegue nache ishet ra nca'alec taq nca'alaĝa rsotauec na nquieĝa.

Na no'oĝonaĝat ra uo'ó na laponaĝac anaŷoĝoñé ne'ná:

¿Negue'ná na setaĝasoqtepigui ra shenaqtá' "laloqnec no'ottauó"?[4]

Napi naloqnecpi ua'auchiguiñe nachená na qanaloqten ra lleguec ra saqalaq qaia'an na etapeguec na nquieĝa iasoaĝat'tec na cheqa'gue taq ra nacheyé ra etec ra qaicolec ra saishet ra hivira'á ra lta'araec namayé, nacherá ra eta ra qananaĝateguet.

Ue'e naua lataĝacó yo'oqchegue ra anqanaĝateguet taq auacolec ra al'la'a namaye nquieĝa ra egó' auaqtegá nache'etae, nache qan'ualaĝaené qaipa'aĝaneuó, na ara'aqtaĝanaĝac ra aucoyeguesop taq ra mashe auaŷaŷateteguet nam nanet'tañe ra chaqaec ra sa'auatton. Taŷa'gue, ra qaiaĝata'gué saqaloc onolecta'ae na onataĝanaĝatpi.

Aĝaŷaĝac nache etae'

Na ua'auchiguiñe naponaĝac enapi sheĝauapi ra ishet ra iaĝasoneguet na qaipet'tegá nquieĝa iasoĝat na cheqa'gue nache ra qailotaeque ye iatec taia'gue taq qaitauan na llequiaĝac ra nataqaen ishet ra n'noĝonec ialat ra etec.

Cam lataĝac ca ana'aĝaŷaĝac nache taŷa'gué ra laguec cam taŷa'gue ra hivitot ca sheĝauá nache iaŷateteguet, esá, ia'amaqten nache ia'aĝattec nache ishet ra machiguiñé ra saishet ra qoietegá.

Nache etec, ra qaŷoĝoren taq ra saishet ra qaioĝoná ca na'aqtec qauem taq ra qainat cam sheĝauá ra etec ra qai'ŷaĝaná, ra egó' cam etec ca lo'ĝoŷaĝac taq cam cheoqchigui nache qai'uateca'a ra qai'ŷaĝana nache cam etec ca le'enaĝat.

Nataqaen, ra qaiapaĝaguenec ra saishet ra qaio'oĝoná ca na'aqtec ra qaiueteguet nache cam ua'gue nache ca etapeguec egó' sanasheneguet ca etec ca laia'nec na ueta'a. Nache, hena'am ra egó' qalcataguí nache ishet ra nacheyé ra luec cam lataĝac taq ca nachalataĝac cha'ye taia'gue ra egó' ndo'oguet nam nquieĝa iasoĝat'tec na chego'chiguí.

Nam aĝaŷaĝanaĝac naguí taqaen ra saishet ra saqaiaŷa'neguet cam etec cam andotapeguet nam sheĝauá cha'yé nataqaen ra taia'gue ra amqaio'orauec, na'añé hi'viteguet ra qauem ca taia'gué ca lliquiaĝac ra qanpoĝoitegué'. Nache etec ra qaivitapeguet ca iañoĝot ca etapeguec nache saishet ra qaiectapiguí ra chaq etec ca qaio'ot taq etec ca lataĝac ra cam taia'gue nache ishet ra qoiaqnec ca etec nasataĝac nam sheĝauapi nache cheoqtot ca qaivotaeque taq cam nvenaĝanaĝa.

Ená aĝaŷaĝanaĝac na'attañé ialecteguet ra ishet ra saqaia'amaqten ra qaia'aĝattec. Na ua'á', ishet ra soche qaiqataĝaneguec ra qainat ra ye cheqa'gue na nachalataĝac, ca ueta'a, cam lauo'pi taq cam ueta'a laqon'naqa' lmyaĝac, cam etec ca ia'amaqten taq hivotetec taq ra

---

[4] Ye nerec cheqaigui so onataĝanaĝat "naloqnaĝanaĝat na onataĝanaĝat ra nachená na hil'lalec ua'auchiguiñé nam nquieĝapi ca iasoĝat ca cheqa'gue" cam ia'añé sello ñe Mindueneros del Ministerio de las mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación. Ueta'a ye: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/guia_de_herramientas_para_la_deteccion_de_senales_tempranas_de_las_violencias_por_motivos_de_genero.pdf

Itauanaĝanaĝac nam sheĝap'pi ra nachená. Taqaqen, ra qaia'uo'ó na ara'aqtaqa nache ialecteguet na aruaĝayé, taq nam oĝoŷaĝac nam sheĝauapi ra ndotapeguet na nquieĝa, ishet ra nchet'tegué' na ueta'a na'aĝa'tepi ta uatectegá ca saqaiachaĝan.

Nam n'ualeĝa'taĝanaĝac

Nam n'ualeĝa'taĝanaĝac qaimalec qanauaĝaŷaĝasheguem ra qai'lectetá' onolecta'a nam sheĝauapi. Ena'am na qandotapeguet n'ŷot'ta'a, na qandetapegue'uá ra qaio'ot qai'ŷamaĝatchiguiñé, qai'uateca'a ca yo'oqcheguí na sheĝauá ra npoĝoitegué'. Iaŷamaĝatcheguiñé taq ra naconé' ca mashe napaqteñé ye Estado taq ra nachesopi ra ia'aĝat na na'aqteguec yo'oqcheguí.

Qoiectegá ra qanalletañé taq qanpoĝoiné' nam uetapiguí etapeguec nam sheĝaua ra hil'lalec ca maiche taia'gué ra etapeguec na nachalataĝac, lo'oc, ra noe'etá taq nam leiepí. Ra qaiache, qaia'auaĝan na qanayectapeguelec nache no'on ca sheĝauá machiguiñé cha' qai'tauan nache ishet ra naia'guet ra nacota'a qalaĝayé taia'gue ra togoshec cheqa'gué, som ndotapeguet so nquieĝa, nache ra hil'lalec ra nauaĝaŷaĝasheguem ca ralaĝac lleguec.

Na ncoyegnataĝanaĝac

Uo'ó na'aqteguec qaia'amaqten himmavec nam sheĝaop'pí, ená nquieĝa cha' iasoĝat nam cheqa'gué nache ishet ra rcoyeguenataĝan ta'uá na uataĝaná'. Qalaĝayé, ishet ra nachaĝanauá' nache egó' lleguevó ra ishet ra qailo'guet taq nacheyé onolec enec, qalaq nache saishet ra nache taia'gué ra qaicolec.

Yem ncoyegnataĝanaĝac/ñe'guenaĝac ñe judicial nachená na sheĝauá, ra etec, ra nachesó so maiche tate'uá ra pa'aia'guet ra iacolec ra ñe'eguesop so ñaq ndotapeguet na nquieĝá. Nam sheĝaop'pi ra npoĝoit'tegué' ra ianem na na'aqtaĝanaĝac ra ia'aĝat'tá ra naigui ra qaicolec taq cam qai'ŷaĝanaeque ra ñegueuó.

Yem etec, na ncoyegnatanaĝan nache lataĝac ra taia'gué ra Ita'araec ra qanapoĝoiné ra nacheyé ra quelec cam n'naequepegué ca sheĝauá ra uetapigí ndotapeguet na nqieĝa iasoĝattec nam cheqa'gué.

Amaqteguec ye nquieĝapi iasoĝattedc na cheqa'gué

Nam na'aqtec qaia'amaqten ye nquieĝa iasoĝat na cheqa'gué nachená na amaqtaĝanaĝac qoeinapec ra NACHENÁ na nalletañé ra saqalshe'gué ra cheqa'gué. Na qaiqolategá ra hivi'rá taq laguec nam qaia'amaqten na aqtaĝanaĝac hena'am na siashet ra esá hamaqataĝanaĝac ra nacheyé ya nquieĝá iasoĝat na cheqa'gue nache egó' nnactqegué' nam ueta'a taq ra tatec na qoiaqnec qamachaq'cá, lcuen'nataĝa ra tachegué, no'onaqteguec ra haluec lataĝac na'atcheguiñé taq ra sa'ra'añalec ra qanaralaĝatpi.

Ra nacheyé ye na'a, na nquieĝapi iasoĝatec nam cheqa'gué ra ueta'a ra qailotapigui ra qaiqolategá ra cam ua'gue ca uichiguiñá na sonaqta'a, qaiaĝat'tá ra saĝanaqcá taq qai'uetaeque ca paĝaguenaĝac cam uapegue, nache qai'ŷateteguet ca qaiqolatega ra nachená na qaichaĝan nam sonaqta'a (Gonzalez Prado - Yanes, 2013).

Esá ra qaia'uaĝañé qaia'amaqten ra nataqaen rcuen'nataĝan ra uo'ó nam qaia'amaqten n'nataĝanaĝac taq ra r'aqtaĝan ra uo'ó aĝaŷaĝac onaĝaec ra nachená tachegue ra naloguiñé qanalaĝa'ñé. Taia'gue naguí, sachaĝaná' nam ocho amaqtaĝanaĝac ra iaguec ra qana'aĝaŷaĝategá, ueta'aguet ca aĝaŷaĝac onaĝaec ra qaioĝoná ra lo'ó ca qai'uatalec cam uetcot nam nquieĝa onolecta'a.

Amaqtaĝec 1: "Che'eté' ra no'onañé?"

Nam alpipi ra saishet ra ca'ae nam lmá'te nache saq'ena'am ra ueta'a.

Nam qomi' nalletrañé n'uenaĝanaĝa, ra qaicá qanavochaĝac taq ra qaicá ca ñetaqtega taq na qanmanaĝan qar'cuen'nataĝa ra ueta'a nam alpipi ra ndotapeguet nam nquieĝa ne'ná, sa'la'aĝaec, namayé, qaivotaeque ra egó' lapapi ra qay'iot'tapegá ra ueta'a nam sonaqta'a.

S'iglaĝasoĝa sopi naigui **napi nquieĝapi**, na nquieĝa ra qaisheguetalec nachená na egó' qaie'enae, qay'iottapegá, qanamaqtapeguelec nachaqná, qanaloqtetec, qaiamaqtec ra ialaq, ye'emaĝac, nataqaen ra egó' am qai'iottapegá taq ra qailatepega' ra ishet ra nanomteguet na chalataĝac ncuen'nataĝa taq ra maeche n'nuectapueguelec.

Qalotapí nam na'aqteguec ra hena'am qaiapoqneguet ca l'llá nache enac "saishet ra jec cha'yé hiquiaĝatec" nataqaen ra egó' qoietegá "som nauochaĝauapí taq cam maiche lavó' nache hena'am ra qanamaqtapeguelec ra saishet ra iavoten" nache egó' nalletañé nam lvenaĝanaĝa taq ra hip'pa'aĝatavec "qanmaĝalec" nam sheĝauá ra ueto'ot nam nquieĝa iasoĝat na cheqa'gué.

Amaqtaĝec 2: “Qalotá/lapá ncoyeguenataĝanaĝac saishet ra esá”

Napi alpipi ro’oĝoná nam rcoyeguenataĝanaĝac ra egó’ soche hiegá ra ñe’eguesop nache l’uaĝanaĝanaĝat ra uo’ó so l’uá togoshec nache lleguec ra iataqtá nalaté’.

Namayé onolecta’a ra amaqtaĝac ra laguecpi nache siashet ra soche yé qalaq uetalec nam nerecpi, nache nam ncoyeguenataĝac uo’ó ra qoiegá, qalaĝayé saqaiauat’ton ca naigui na enauacpi na ncoyeguenataĝanaĝac; ncotategá’ nam nauo’´pi, onataĝanaqa’, na ñi’iaĝac, na qaia’anpi, ra qaieguena’uá, nam qaicotecot saqnateneguet nca’aguenaĝauá taq nam mashe ndotapeguet ueta’a na onataĝanaqa’.

Amaqtaĝec 3: “hena’am ca l’llá ndotapeguet”

Nam alpipi ra ndotapeguet nam nquieĝa iasoĝat na cheqa’gué ra anchená n ara esá ra ye’emaqtá, qaicá ca ra’aqtaĝanem, ra qaicá ca uotaeque, ra ro’onataĝatec qalaq saishet ra qaisheten ca lo’onataec, iaguec na lachoĝoyec.

Camachaqcá aló ra ishet ra ndo’oguet na nquieĝa iasoĝat na cheqa’gué. Qaicá ca qailotaguí lo’ogui’iaĝac cam aló ra uetalec ca saqpoc nquieĝá taq ra soche qaisheguetec. Ená nven’nataĝa soche qaia’amnec ená uetalec ra ndotapeguet nache na saq queec namayé nme’naĝanaĝac qauempí.

Amaqtaguec 4: “Quelec ra io’ot hi’ue’lec nam llalaqpí”

Ca qoueta’a ra uo’ó ca aia’alqá nache nae’taĝa ra n’ueneguet.

Ená chalataĝac ra qaicá na nquieĝa nache etec ra uo’ó na ueto’ot na enec nache napaĝattalec namyé, hena’am n ara uo’ó ca ndotapeguet namayé nquieĝa ra iasoĝat na cheqa’gué nataqaen ra hena’am na ñaqpiolecpi ra hiv’vieraguá namayé qaialecna’uá. Nam nquieĝá saishet ra qai’uaqta’a cha’yé saishet ra soche qailotegá. Ena taia’gué ueta’apí, no’on ra qaitauan taq saishet ra qoietegá taq ua’a ra qoiaqnec ra nam nate’elpi ra nachecá ra hil’lo’gué ra ntelaĝa

nache ishet ra ia'añaqchet ra naco'nae ca l'llá nache nataqaen nam llalaqpí ra ueta'a ca onaĝaec lmá'. Himavec.

Amaqteguec 8: "Himmavec ra eta'api"

Nam nquieĝapí iasoĝattec nam cheqa'gué enapí nache egó' iachetec nam chego'taguepí togoshecpí.

Ra esá nam ra uo'ó ca mashe qanaralaĝat, nam nerecpi uetalec ra mashe uo'ó ca hique'emaĝalec taq qailauat cha' nam nquieĝá egó' ia'aĝat/iachaĝan ra quetá ñaq hica'alqtauec nam sonaqta'a ra iaguec ra sanauo'ná' taq ra qailotaguí ra saq'ena'a' nam chegoq'ta'gué.

Amaqteguec 5: "Ena'ac ra na'aĝat'té ra ralaĝaec"

Nam iallep'pí ra qauemac ueto'ot lyeloĝó nache sai'yare'ná cam hiv'vaĝan cam ua'gué nam sheĝauapí.

Nan qauemac/uaĝanaĝanaĝaec nachená na chaqaec qoioqtegapí. Nache nmeneguet, lapá ra pa'ia'guet na maeche io'ottá nam lo'onatec taq ra qai'uateca'á nam ueta'asoppi. Qay'iaĝaná "chaqaecpi" nache egó' saishet ra sheĝaua taq ra qailotaguí cam ueta'gué enauac nam sonaqta'a nataqaen ra egó' qaiqotaĝalec.

Amaqteguec 6: "Himmavec ra qauempí chaqaecpi"

Qalota ra uo'ó na nquieĝa cha'yé qailotaguí nam loĝotpí ra iatañé nam alppi taq nam LGTBI+.

Qaica ca hi'ŷamaĝaretá nam nquieĝa. Enapí na'aqtaĝanaĝac hi'viro'ot ra qaipataĝalec ra ta'ŷá cam sheĝauá ra cam ueta'a ndotapeguet na nquieĝa nache egó' saishet ra qailotaguí ca ueto'ot na lyeloĝó.

Amaqteguec 7: "Ramayé maiche hil'laeque"

Nam alpipi lataĝac nache hena'am nam lataĝac iallep'pi , qalaq npe'eneguet.

Nam iallep’pí lataĝac nachená na na’aqteguec ra hil’laeque iachaĝan ra egó’ lta’araec na la’añaĝac na ialé nache hip’paĝalec nam alpipi taq nam LGBTI+. Nam alpipi lataĝac nachená na nlueguelec ra uo’ó nam nquieĝapi ra nachená na nlletañé taq iaq’neta’guet cheoqtot nam mashe chaqnaĝaec.

Nquieĝapi na'aĝasona'pí

Ra setaĝasoqpigui nam nquieĝapi iasoĝat nam cheqa'gué nache qaialeteten himmavec, nache qaiven ra qanasaĝañé henam na sonaqta'a nache taq qaivatequea ra qanaloqten nam qaioqtegá ra ndtapeguet na onolec. Nache ra etec, iaiamaqchiguiñé qaialecnavó nam ntaĝaŷaĝac qailotaguí cam etec ra qaia'aĝasoĝolecpi ra qaisheta ra ian taq ra laguelec qalotá nam nquieĝa nache iaĝasoĝoneguet nam alpipi taq nam LGBTI+.

Seia'ĝnaqteguet na qaiaĝasoĝon ra egó' hena'am na iashectec ra nanomteguet na l'lamaĝa ra hiv'vireguet ra n'ioqtec nquieĝa iasoĝat ra cheqa'gué ra ueta'guet nam qalotá hipataqta'a ra nacota'a na nachaqná taq na lo'ogoŷaĝac ra iaguec na ntelaĝa taq nquiguisheguem ra taia'gué san'uenec nam alpipi taq nam LGBTI+, eta'am na n'vi'í laloqnec, na ndo'oguet lvenaĝanaĝa, iaqa'a ra chaqa'gué, cam lvtaĝanaĝa, nam taia'gue na lmanaĝanaĝa l'llá lo'oc, cam chaqa'gue ca lo'oĝoŷaĝac, cam cheqa'gue ca ueta'a l'má' nqomshaĝac taq ra ca laiepi salamae', ra ueta'a ca no'onaĝa, cam ntelaĝa taq ra qaipote'vá ra saishet ra qoiaĝanec, taq cam ndo'oguet.

Judith Butler

nachasó rcuen'nataĝan estadounidense ra cheqa'gue ra quetgué' ra rmitaĝatec na nachená na cheqa'gue taq ra n'iot'ta'a, nache erá etapeguec na iaĝasoĝon nam cheqa'guépi, n'iot'ta'api taq qay'iotauapí:

"S'amaqten ra qanaloqten qaia'aĝasoĝon ñesheguem nache rnataĝan ¿chaq negué' ca hi'ŷaĝanaeque cam etec ca enec? Ra auo'ot ca hicchegué ca lasomaĝa nam nlataĝanaĝac taq nam nquía nam lta'al nache hiqueloctauequé, etapeguec ra somayé ueta'a nam sonaqta'a ra na'uá nachaĝan rataia'guet nam sistema legal ra rnataĝan, rquiquí, iamaq ra qaio'ottá, ra qanauaĝaiaĝasheguem ra etec nache egó' saishet ra aló, taq ra sheĝaua trans, taq ra qomle'ec. Erá qay'iottauapi nache ueta'api ra ialectavopi nam enec. Nache l'llá nloquiaĝac ishet ra qaiapaq'chichigui can ueta'a napi qaicolectauec taq na mashe qaicoleguec ueta'a na al'uá taq na taĝaŷaĝac. Nache erá ianem ca ueta'a ialecta'uá nam enec nataqaen na ntaĝaŷaĝac (política)" (Judith Butler, 2019).

Esá ra no'on so togoshec qaicheqa'gué na movimiento feminista rtaqtecpi ra ená discriminación qalotá taq ra lapotega'pí, eyé naigui ra qaiaĝasoĝoneguet nache ia'revó so Kimberlé Crenshaw, abogada taq académica estadounidense, so vi'í 1989 (Viveros Vigoya, M., 2016; Crenshaw, 1991). So naigui qaiauo'ó ra egó' choche qoienec som feminismo ra qailotaguí so onolec ueta'a ra qaipataqteñé (so sexismo) taq ra saishet ra qaila'a ra egó' ye ueta'a saq'ena'a (n'uenaĝanaĝa, nataĝac, ca n'iamaĝataĝac, taq na laiepí) ra lo'oĝonaĝanaĝac nache nmeta'a ye quetapegue'uá nam yo'oqchegue sheĝaua taq na nataĝacó, laloqnec ca lleguevó nam enecpi.

Ra etecpeguec, na na'aĝasontec nvireuó nache egó' nachená na qalca'ié ua'auñé nache ian ra qanaloqten ra hena'am na ntaĝaŷaĝac io'oqcheguí ra iachalec ca etapeguec nache iaĝaq'nec taq ia'añaqchet nam saq'ena'a nache nauogapí enauacpi na na'aĝasontec ra nachená na qanayectapeguelec qaiapa'aguetec qanquiá qaiaiamaĝatcheguiñé.

Qaicuen'natá ra nacheyé ye na'aĝasoĝontec qaŷaŷateteguet nam ueta'a laguelec ra egó' lalecnaĝanaĝat taq ra nacheyé taq ra ishet ra qalcateŷé ra etec qaramtá taq ca uet'a (Yuval-Davis, N., 2006). Ra etapeguec nache onataĝanaĝat yo'oqchegué ra qaioĝoná ra caio'ot taq ra taia'gue nam ntaĝaŷaĝac yo'oqchegué, iashetem nam lapapi nachaqná qaialecten na nataĝacó nam sonaqta'a nache ishet ra qaiauaqta'a nam ntaĝaŷaĝac yo'oqta nache ra ishet qoietapeguec ra uetec taq saq'ra'añelec ra qaipataqtetiguiñé nache ca etepeguec ishet ra saishet ra qaila'apí, nache qainaia'guet taq ra qaia'añaqchet ca saq'ena'a ca ueta'a ra nataqaen ra qaipet'tegá ená la'aĝasoĝontec ca qaiauat'ton nataĝacó.

Miriam Gomes

somayé paĝaguentaĝanaĝae taq ŷahĝanataĝanaĝae chegoqchiguiñá taq lmá' ye Cabo Verde ra nluectapeguelec nam enecpi nam sheĝauapi cheqa'gue ueta'a afredescendientes, nache etapeguec ra ia'aĝasoĝon nam lataĝacó:

"Nam lmayaĝacpi nam afrodecendientes (ra saĝanaqcá) na etea'am ca laiepi lapapi saq'ra'añelecpí taq ca laiepí salamae' qanquiapí: ra io'ottecpi nachaqná cam ueta'a, enauac nam etecpi. Qalaĝayé yemaye saishet ra qomí' onolec ra s'otaq, nam sonaqta'a taqaen ra ishet ra ŷauo'ó ra na'añaĝasheguem. Maiche hammeten, naloqten, na leraĝanaĝac som togoshec, cha'ye saĝanaqcá ca onole nereguishec togoshec ra qaialemaqtalec taq esá ra saishet ra qaipaĝanauec, nam neta'a nam sheĝauapí laraĝaecpi taq nam qompí" (Miriam Gomes, 2019).

Cam ua'gué na MMGyD, ye Plan Nacional de Acción contra las Violencias por Motivos de Género 2020-2022 somayé qanauaĝaŷaĝasheguem ye qailotaguí na'aĝasoĝontec taq hil'leguet, yemayé, onolec so lamó nache taialaec himmavec na'aĝasoĝonetec. Nache ra etec, nam ntaĝaŷaĝac taq ca lliquiaĝac iaŷamaĝatchiguiñé na etapeguec nache ra etec qan'qa'ñé nache n'iotta'aca etapeguec nache qaia'añaĝatchet sopi nquieĝa iasoĝat so cheqa'gué.

Ra ñaqataĝañé ialecteguet, qaia'antec ra egó' nacherá shelté ra nte'lagá, ntauaná', qanapaĝa'lec taq añaĝataĝac ra taia'uá ñe justicia nam sheĝauapi ra ndotapeguetpi nam nquieĝa ra qailotagui na cheqa'gué taq ra n'iotta'a ra egó' ialeguet ye qailotaguí ra qaiaĝasoĝotapeguelec. Nache ra etec, ra qaila'a na nacota'ae ye cheqa'gué ra uo'ó ca l'llá ndotapeguet sa'ra'añalec ra natqaen ia'aĝasoĝoneguet taq ra sairé' nauá la'aqtaqa qauemá, ra etegá, ye n'vi'í, lachoĝoyec, ra taia'gué na nachalataĝac lo'oĝoŷaĝac, lo'oĝoŷaĝac ra cheqa'gué, noqchene'uá ra pa'aiauó, lvetaĝanaĝa, ra lamyaĝac nam ueta'a na qom, nataqaen ra poctá, ca no'onaĝa, cam catauó qaipote'uá, cam laiepi cam uetapiguí na sonaqta'a taq na nataĝacó.

Nquieĝapi iapaguec: femecidios, travesticidios taq transfemicidios

Napi nquiĝapi iapaguecpi cha'ye iasoĝat na cheqa'gué nachenapí na qaitoquen taq nam nalataĝanaĝac iapeguec qauem nam alpipi cis, trans, travestis taq napi sheĝauapi ra mashe ndo'oguet nam nquieĝá lta'araec cha'ye ye lataĝac, la'aqteguec cheqa'gue taq ra taia'gue na lo'oĝoiaĝac. Nachená na pa'atec ra ntaĝaiaĝac/na'aqtec nquieĝa ra iasateguet na sistema cultural, na sonaqta'a, sonaqta'aguet, ntaĝaiaĝac taq n'uenaĝanaĝa ra quetalec na saq'ena'a ra mashe iaiamaqcheguñé nam nacota'api ra añaĝac ra cheqa'gue: na chaqnaĝac.

Nlataĝanaĝac nquieĝapi

Nam nlataĝanaĝac nachená ra uo'ó na qailauat alpipi cis nache saqairen nachená na ialé nam io'ot cha'yé choche aalpipi. Nam nlataĝanaĝac nachená na qaiaĝatta'aguet ra iapaguec ra quetá nache saqairempi nache ialecteguet qalaq nache saishet ra vi'iguet nam ncataĝanaĝac, saqairen nam no'oc taq ra qana'aĝat nam arqaec, taq ra qaimen nam aro'oc, taq nam nachaqná. Nache etá ra naigui, nam nleuaĝa ra saqaiatá' ra qoietec nam alpipi cha' ueta'a ca saq'ena'api ra la'añaĝac taq iaguec ra nquieĝa nache cherá ra taia'gue na nlataĝanaĝac ra io'ot nam iallep'pi cam ua'gue , taq ra -saishet ra ndotec ra cam ua'gue nataqaen na pa'aiavó- hena'am so egó' sopi mashe io'ottecpi saqai'uatten taq ra cam ua'gue na ncataĝanaĝac qaia'ashaĝan na lo'oc.

Marcela Lagarde
nachatalec loquiaĝac taq antropológa mexicana ŷaŷateteguet
namayé cheqa'gue nam nlataĝanaĝac:

"Na nlataĝanaĝac cherá ra latá' lta'a ueta'a nam alpipi taq ra qaicolec ra mashe qaicá lyac na ueta'a togoshec nache laguec ra qanapaĝaguená nam sonaqta'a ra qaishetá enauac na nachalataĝac, na nqalaĝa, na rsotauecpi taq na nachalataĝacpi nam alpipi. Ená nlataĝanaĝac qanayeguelec nam na'aĝa'té taq cam ua'gue, qaitoqon nam alpipi ra nachená na iauat'ton taq eguetae, saqairen, cataĝanaĝac taq lataĝanaĝac onolec taq lapápi, saqrelec taq ra mashe iaiaten, nache iataĝanegue na nleuaĝa cahqaec enapi mashe qaicone'uá. (...) Qalaĝayé, himmavec ra egó' ue'e ra ena'am na alpipi ra qaio'oĝoná, choche qoiectegá, saqairen'ná taq ra mashe choche qailat" (Lagarde, 2005).

Ra no'oneguec nam na'aqtecpi

Ená na nereguishec enec, ñe Corte Interamericana de Derecho Humanos (Coerte IDH) iaqchet ye naigui "lateguec nam alpi iasoĝat ra cheqa'gue, nataqaen ra qai'uatton egó' lataĝanaĝac"[5].

Ye Código Penal de la Nación, iauo'ó naigui ye lataĝanaĝac, nataqaen ra qailotagui chaq negue'cá ca ia'añaqchet ra nchaqtetec so qauemaec. Ye Ley N° 26.791 naralaĝat ye ueta'a art 80 del Código Penal cha'ye ialecnauó iactec lataĝanaĝac taq lataĝanaĝac ialecta'uá. ye ua'auchguiñé naigui ra lataĝanaĝac "asó aló ra mashe io'ot so sheĝauá ialé taq ra ialecteguet so nquieĝa iasoĝat ra cheqa'gué". So nqa'ataĝatec nache naigui ra "nlateguec cha'yé qaiauo'ó ca qailotegá ra ra lachoĝoyec ca onolc sheĝauá ra nachecá ra uetapeguet taq ra uetapeguet co'llaĝa (ñaq l'uá, l'uá togoshec, l'uá ra neta'sop, cam etec laiepi).

Ra l'llá laie, ñe Registro Nacional de Femicidios de la Justicia Argentina (RNFJA) lo'onatec ñe Oficina de la Mujer de la Corte Suprema de Justicia de la Nación, ro'oĝoná ye naigui na'aqtec uetalec ye "Declarción sobre el Femicidio" lasataĝac so Cuarta Reunión del Comité de Expertas/os (CEVI):

> "Na nleuaĝa qaichalec nam alpipi rta iasoĝat na cheqa'gué, nae'taĝá ra netaigui na lauó'pi, cam uetapegue nmyaĝac taq ra cam l'llá nacota'a onolectá, nam ueta'a lcon'naqa', ca laié camachaqcá sheĝauá, nataqaen ra mashe io'otyé taq ra nveneta'aguet ñe Estado taq nam lamaĝashecpi, ca etapeguec ra hicoua'ae".

Ra mashe soloqta'a, ra naiguipi nache qailotagui ñemayé ra sai'uen/chaqnaĝac ra egó' nacheyé ra iasoĝat'tec nam lataĝanaĝac.

---

[5] Corte IDH, caso González y otras ("Campo Algodonero") vs. México, sentencia de 16 de noviembre de 2009, párrafo 143.

Micaela García

Micaela García asó qa'añe mashe 21 vi'í ra n'luectac ialecta'uá so movimiento vita nataqaen so "saishet ra qaicá ca onolé". So 2017 nache qaichiguiñé na nalateguec ua'gue ye Gualeguay (provinvia de Entre Ríos). So la'aqtec som lauo'pi, Micaela yo'ot'tac so etapeguec ntaĝaiaĝac taq ra napaĝaguená nache etae'. Nam nauochaĝauapi taq so n'uanaĝao'pi ye ueta'a ra n'loquiaĝac ra rque'etegá samayepi ra ñaq qa'añé nache n'lueguelec qalotá ra ñaq nca'altaec taq nache etáe' ra hi'yogochegué na le'eraĝa na ueta'a enauac nam nquiyaqtepi ra qaishet ra quetá enauac[6].

Nasheguempi ye ueta'a nache iauo'ó so lateĝuec taq nam ncataĝanaĝat ra saqai're'ná cam ua'gué onataĝanaqa' qaiachalec so ua'autelec nam nsheguené ra qaiñectapegue'uá ra nalletañé him'ma na movimientos feministas: ra n'uenaĝanaĝa ra napaĝaguen ca mashe naquitcheguemé' ro'onataĝatapeguelec ñe Estado, ndoteguet cam ueta'á lo'onatec, ra shetaeque ialecnauó ca qailotaguí ca cheqa'gue taq n'iot'ta'a cam qaiamaĝalec nache eta'e taq ca nqolanaqteguec ca qanasachegué lleguec ra nacheyé ra nalotañé.
Ye egó' qaiasateguet enapi qai'uetaeque, so 2018 nache qaianñé ye Ley N° 27499, qaiauat'ton ra egó' Ley Micaela, ra nacheyé ra qaiapaĝaguenec ya cheqa'gue taq nam nquieĝa enauacpi nam sheĝauapi lo'onataĝanaqa' ñem yo'oqchegue entauaque 3 poderes ñe Estado, enauaque ra pa'atrashegue'em taq ra lamaĝasoĝonaĝac. Nache nam taia'gué ra qaialaĝalec taq ca qaio'otec ra, nquictasheguem, nache qaiconeguet ca laloqnec ra qoianaĝanaĝasheguem l'llapi organizaciones taq cam na'agué ra yo'oqtá qataq ra privado.

[6] Cheqo'ot: DTV DIPUTADOS TELEVISIÓN. "Ley Micaela: ye aryallegueyec hena'am na bandera". Qanqateguet ye: https://www.youtube.com/watch?v=j8Qx4gHoaQk&ab_channel=DTVDIPUTADOSTELEVISI%C3%93N

Travesticidio taq transfemicidio

Ye travesticidios ta transfemicidios nachená na qoietá' ra uo'ó na qailauat nache saqaisagren ená travestis taq nam trans iasoĝat ra erá lo'oĝoŷaĝac ra mashe saishet ra nqoĝolec[7]. Nache qoietegá na travestis na trans ená nachaĝan ra egó' ram etec nae'taĝa ra mashe io'ot cam leré l'lla ralaĝaec nache ndotec ra lo'oĝoŷaĝac nache etae. Travestis taq trans mashe nachaĝan taq iasheguem nacha'hlec nam lo'oĝoŷaĝac taq nam lataĝacó ra nataqaen qalcateguí ra maeche dosolqa ca lue'ec ra qoianaigui na casillero ra aló-ialé. Ra qolaĝaŷeló naua luecó taq na lataĝacó nache na nachalataĝac nache qaqueloctauec ye ueta'a, taq ra qaiachaĝatec ra egó qancoĝolec taq ra qaisheguenec nache qanquiá.

Mauro Cabral
nachattalec nam enecpi na intersx taq nam trans, ianasheguem ñe GATE -ueta'guet nam trans, n'iot'ta'a nam cheqa'gue taq intersex ra quetá.

"Nae'taĝá ram esapí taq ra saishet taq ra qalqataguipi ra ialé taq na aló, qaicá ca hiqoleguet ra ená sonaqta'a egó' nam nataĝac ueta'a ra ishet ra maeche anachaĝan ra am ialé nache egó' qaicá am himalec nache auachaĝan nam arataĝac nache auachaĝan ra am aló. Nachehena'am ra, nacheyé heta'am, qataq ra mashe yo'óq ra am qanquiá: nae'taĝa ra nache am, taq ra mashe anachaĝan taq ra eguetá'e, sonaqta'guet nam nataĝacpi ra am mashe trans nache ishet ra uo'ó cam amqoietec yo'oqtá taq ra soche qoie'nac ra saqpa'a. Qalaq himmavec, ndotec: egó' saqa'ia'uá nam sheĝauapi cis, nache eta'a' erapi ra saishet ra trans" (Cabral 2014).

[7] Yem ueta'a ye artículo 2 de la Ley N° 26.743 na No'oĝoŷaĝac ra Cheqa'gué, "qaŷaŷatetec ra nachená na no'oĝoŷaĝac ra naquitchguemé' pa'aiaguet ndotec ra nataqaen ra maeche pa'aia'aguet nam sheĝauá, qalaq ra ra maeche noqpita nae'taĝá ra mpe'eneguet ca etapeguec nam lo'oĝoŷaĝac. Ena namaye ra nataqaen ra ishet ra naralaĝat nam lo'oĝoŷaĝac cam etec nam lo'oc ŷavota'ae nam cheqaegui ra qaipelectalec nache naralaĝat, qalaĝaye maeche pa'aŷot ra etec. Nataqaenra ialeguevó nam la'aqtaqa cam cheqa'gue, hena'am nam no'otaĝac, taq ra rtaqtec taq na no'onataeguec.

Nam sonaqta'a país so yo'oqcheguí lqui'í nam travesticidio so qaiauat'ton esó qoierelec ra egó' nachesó activista le'enaĝat Amancay Diana Sacayán. Nache so fresolución ia'anñé ra qanaralaĝat nam lme'naĝanaĝac yemayé, nache loĝonec, ñe tribunal ro'oĝoná ua'aucheguiñé na'aqtec "travesticidio" ra yecchegue ra uo'ó na qailauat chaq' iaguec ra qa'ien taq na nquieĝa ra taia'agué na lo'oĝoŷaĝac travesti taq yem nquieĝá iasoĝat'tec na cheqa'gué.

Uo'ó napi laqpá qoianaguí travesticidio social ra nachená nquieĝá na'attañé qaiasaqtalec nam travestis taq nam trans ra egó' qaio'ottavec ye lmá' ca cheqa'gué, lauó', nam paĝaguenaqa', ñe hi'lo'ogué nam chalataĝac, ye lo'onataĝanaqa' nache ueta'a yo'oqchegue nlevaĝá.

Nam lesbicidio nachená na l'llá ra qaiectaguí ra nasheguem ra ueta'uá nam lahié nam ntaĝaŷaĝac ra nachená na hil'laeque ra yo'oqtalec ra egó' chaqaec ra nachená na nquieĝá ra qaila'a na lesbianas. Yem na'a ra Yo'oqchegue Lésbica nacheyé ra qoŷanaguí ra somayé nltaĝanaĝac ra nacheyé ra uasuelec so nquieĝa qoienec so Natalia "Pepa" Gaitán, so 7 de marzo so vi'í 2010 ua'a ye Córdoba ra rqonaĝan soua l'uaĝayé so la'alec lta'a so ltaĝaŷaĝauá.

Nam lataĝanaĝac ŷasoĝat'tec na cheqa'gue qaica'aguetec na LGBTI+ nachená na egó yo'oqcheguí ra iapac uetagui nam nquieĝa nache taŷa'gue ra qaimata'a. nache naigui ra qailat'ta'aguet taq lataĝanaĝac ra iaguec ra saqaichoĝoren, nache egó nachaĝan nam sairen ra etec namayepi iasoĝat ra saqaivoten taq qanquiá cha' ra lataĝac ra cheqa'gue, ca ueta'a, cam lo'oĝoŷaĝac ca cheqa'gue, taq naua la'aqtaqa nache hena'am na lo'oĝoŷaĝac ca taia'ague taq ra maeche etec ca ndo'oguet taq ra qaŷa'alec cam ueta'a ra naigui nache nataqaen ra egó' qaŷamaq ca na'aqtec nache iavo'o ca ñi'hiĝac cam qanayetañá. Nam nquieĝa na'aqteguet laguec ra nache'eta'ae taŷalec nam LGBTI+, nachená na uetapeguelec ndauec qaŷasaqtalec nam nachaqná qauem tateguelec ndotapeguet nam nquieĝa na no'oĝoŷaĝac, nache ishet ra qauemtapiguí' taq na nmanaĝanaĝá no'oĝoŷaĝac.

Amancay Diana Sacayán

Amancay Diana Sacayán lañoqó' ye Tucumán so 31 de diciembre so vi'í 1975. Uo'ó som vi'í nache nquigué naecapegué' so lauó' ye le'enaĝat La matanza (provincia de Buenos Aires). Qalaĝayé so ñaq nsoqlé nache nmit'taeque ca lataĝac travesti ra taia'gué ra nqaec nache ia'an cha'yé qay'iottapwegá. Yem nquieĝá taq nam ncanaĝanaĝac yo'oqchegue nache nataqaen nam n'naeĝauapí ra nacha'lec ra hil'laeque ca lataĝac ra nacona'pí ra n'uena'pí na'añaĝatpi. Nache quelec ra rtauanaĝanaĝac ra sa'anmenáe nam sonaqta'a taq ra aualectapagueuó ra uo'ó cam qanauaĝaŷaĝasheguem nam le'enaĝat Movimiento Antidiscriminatorio de Liberación (M.A.L.). Nache taia'ague ra taĝalá' ra qay'uen ra nacheyé na movimiento ra n'iot'ta'a nam Argentina, taqaen ra mashe lte'e nam qaio'ottac iamaqtepegue'uó nam la Ley de Identidad de Género uaqta'guet so Lohana Berkis, Pía Baudracco, taq cam lahiepí.

Diana som qailauat so vi'í 2015. Som ua'auchiguiñé, ñe justicia ia'an ra egó' homicidio ra hena'am lataĝanaĝac iasoĝat na nquieĝa ra chegueqo'ot ye ua'auchiguiñé lataĝac ra cheaqa'gué. Nam na'aqtec l'llá, ram cheta'agué ñemayé Poder Judicial ra iasaĝalec so qaio'ot nache ye maeche lenaĝat: travesticidio. Qalaĝayé, som cheta'gue soua na'aĝa'té, so octubre so 2020, ñe Cámara Nacional de Casación Penal nache ia'aĝat so uasuelec ra qaicoñé' qalaq naqat so iaguec yo'oqchegue nquieĝá cha'yé iasoĝat ra cheqa'gué". Nache taq onolecta'a ra seme'naq cam naigui ra egó qoshetegué ye materia na garantía nam enecpi taq ra qaicolec nam nasataĝac internacional na sonaqta'a Argentina saishet ra iacolec taq quetalec ra pa'aeguet ra egó' saishet ra esá ra quetalec ye lasataĝac som ua'auchiguiñe nerecpi ra nam sheĝauapi.

Som pa'atec, nam sheĝauapi ra mashe qainatá nam ra ishet ra qaimen nam nñá nache egó' nataqaen ra uetaigui na nquieĝa iasoĝat ra cheqa'gue. Nache hique'maqchet na chalataĝac, nam nven'nataĝa taq nam lo'oĝoŷaĝac nam sheĝauapi, nache eta'am na taia'gué ra ndotec, taq ra cam io'ot proyecto nache nataqaen ra saishet r qoiaĝanapec ra qanquiá. Nam lmenaĝac nam sheĝauapi ra naigui ra egó' qopilec, hiv'virauá na onataĝanaĝac taq ye io'oqchegué lmenaĝac na lo'oĝoŷaĝac, nataqaen ra egó' saqay'iamaĝaren taq ndo'guet nam alpipi, ñaqpiolecpi taq na LGBTI+.

Nam nquieĝa ra iasoĝattec na cheoqta'gué nache hiviteguet ra chalataĝac na LGBTI+ nache taia'gue ra qanquiá, ra qay'iotapegá, qanapaĝateguet ra taia'uá na enec yo'oqtá, ye chalataĝac, ye paĝaguenaĝac hena'an ye onatec. Sachoĝotaq nam qarataĝac, nache qay'ŷaŷaten na maiche alca'ate'uá na aro'oĝoŷaĝac, saishet ra nacheyé ra qailotagui ra qanquiá ra saq'ena'a taq nataqaen ra egó' saishet ra qai'yenapec cam qoietec.

"Todos los días, al despuntar el alba,
En la superficie de la tierra,
Mueren las travestis anónimas,
O mejor dicho, innominadas.
Y son pocos los que lloran tan triste pérdida.
La pérdida de las guerreras,
De las amazonas del cemento
Que aún en su máscara de maquillajes,
Ejercen su libertad.
Y qué se hace en la máquina del mundo?
Se sigue echando humo, poniendo a funcionar
Las fábricas,
Ordenando en filas a los estudiantes,
Dictando el gusto de las naciones,
Mezclando con el agua las mil supuraciones
De la revolución industrial.
Las travestis no hacen marchas multitudinarias
Que son mostradas en todos los medios de comunicación
Para evitar su matanza.
No.
Aprovechan una vez al año la indiscreción del gay parade,
Y salen a revolear sus pezones como mariposas emperadoras,
a menear el culo de una vereda a la otra
y a confirmar que la única causa por la que vale la pena morir
es la libertad y el amor a esa bestia que nos fue prestada
En esta corta zona de desamparo llamada vida".

Extracto de "Instrucciones para mi muerte 2",
Camila Sosa Villada.

"Himmavec nam na'api, ra mashe iaqta'a yo'oĝoñé,
Nam pa'atasheguem na al'uá
Hil'leu nam travestis saqaychoĝotpi,
Ye na'aqtec l'llá nache, saqaŷachoĝot.
Nache salamáe namn'ietec taq na ltoĝó ra ietauec na l'llá.
Rqatpi so l'luectecpi
Namayé na amazona ra egó' qaramtá,
Nae'taĝá nam la'amnaĝt na lashec
Qouaeguet ra naso'lá'
Taq cam etec na máquina nam sonaqta'a al'uá?
Ñaq quetá ra qaio'oĝotegá nam nmalaĝap'pí, ra ñaq queta nam
Napí fábricas
Ŷaŷamaĝat'teguiñé nam napaĝaguetecpí
Iet'tapiguiñé nam l'manaĝanaĝa nam naciones
Ialecteteta'guet na etaĝat nam mashe qaicoua'ae,
Nmallaĝa ñesheguempí na industrial
Nam travestipi saishet ra jec qalotá ra saq'la'aĝaec,
Ra qaiachaĝan ra taigui nam n'me'naĝanaĝac taq ra qaiaĝat'tec,
Ra qaiavotaeque ra qaiaq'neguet na lataĝanaĝac,
Saishet/heguetáe.
Qaiqopilec nam vi'í ra qaiyetec namayepi gay paredes,
Taq ra jecpi ra iachaĝan naua ltetel ie'enaĝat so qotoĝó' ra qaio'ĝoren qa'añé,
Ra taetegue ra le'egó ye qaec nache hiyogochegué na naté',
Taq ra ia'aĝat ra egó' lleguec ra ua'a ra qaicolec na nleuaĝá
Nache rsouec taq na nlaĝayec so shiguiac ra qara'alec
Erá saqaloc ra ueta'a ra qaicoua'ae nache le'enaĝat nca'alaĝa."

Qaicheĝotaiguí ye "Nqataĝanaĝac ra shetaeque maiche seleu 2",
Camila Sosa Villada.

Iallep’piaĝac - Ncoñet’ta’aguet na nvogoĝó taq n’iot’ta’api

Qaio’ot ca qaialaĝatchiguí nam sonaqta’a taq na nataĝacó ra ne’enaĝategué nam na’aqtaqá qauemá, no’oĝoŷaĝacpi qataq ra noqpira´pi na cheqa’gue nache nacheyé ra ishet ra qanauaĝaiaĝasheguem nam sonaqta’a nache ishet ra nataqaen ra esá ra nache eta’appi. Qanqat nam lapaqtalec ye qaio’ottec qauem nquieĝa taq ye nyeloĝó nquieĝac ra egó’ cheoqchiyá’ ra loĝonec ye taia’gué qanapaĝaguetegá ra cheta’gue na nca’alaĝá nam ialleppí taq ra egó’ nataqaen ra ialecteguet naua nataĝacó nache laguec nqe’en taq hit’tauanec, nache qomi’ iachaĝanaló ra yo’oqtegué ra lataĝac na himmavec na nachaqná napi saq’ena’pí ra cheqa’gué taq nam nquieĝa ra uetalec na enauac alpipi taq na LGBTI+.

Himmavec, enauac seshetaq ra shenaqtá selegueqta’aguet taq setauanaqtepegue’uá ra qaiauo’ó taq qoiañé nam na’aqtecpi qauem uetapegué’ na sonaqta’a taq na nataĝac, qaŷaŷatetec nam na’aqtecpi qauem nache hena’am na ncuen’nataĝa iactec naloqnaĝanaĝac uetalec na lapota’a sheĝauapi nŷoqtec, nache nmaqteguelec nam lo’oĝoŷaĝacpi, ca laloqnec taq ca lataĝacpi. Ra masheyé ra cam etec ca ncuen’nataĝa ra no’onegé taq ra qainaŷa’guet taq ra qanauacheguí na qanayeta’a, nache qanayecguelec ra qaiconá qanasoĝovó ra egó’ “leyes naturales” taq egó’ qoian ra qaia’auaĝañé”, ra nacherá taq ra qai’uenpi, nache ialeguet ra “nacheyé ra etec ra qaia’avaĝañe”, nacheye taq ra etec, “laiolec taq ra egó’nqaen, nache egó’ qaiqola’ná’ cam qoietapeguec ncuen’nataĝapi, qoietegá taq, ra enauacpi, ra qanaralaĝatpi.

Nachera ra etec, nam na’aqteguecpi ra cheqa’gue egó’ qaia’alec nam sheĝauá, ueta’a na cheqa’gue, nache qaiachetelec ra ŷoĝosa’a, naloqnaĝanaĝac, ca auaŷaten yo’oqchegue ra nacheye ra cheoqtot na saq’ena’a na cheqa’gue taq ra na’anñe na na’aqtecpi ra nquieĝanaĝac, iatac ra qqoŷoĝo’ñé ca taia’gue qanqolaĝat na sonaqta’a nache qoianagui ra saqay’uo’ó taq ra qayvot’talec qanayectapegue’uá nam alpipi taq na LGBTI+.

Qaychoĝot’tot ye naigui, sisheto’ ra shenaqta ra esá ra uo’o na yo’oqchegue na’aqtecpi ra na ialé ra qoietegá ra ŷaŷaten lamaĝasonaĝac “iallep’pi luec lqaqnaĝac”. Nachená na egó qalotá qoiectapiguí ra sesheta’ ra qailotagui taq qanasoguiñe, qoietega egó’ heterosexual, iachetec/ueto’ot, añaĝaec, na’añe nioq’tec, ishet ra ndotec ra iauo’ó ca maeche quelec, saŷapi’na taq iacolec, nlotec taq nachaĝatec ra añaĝac n’noguishec, taq ra ialega’ ca naloqneguec[8], taq ra nacheye ra egó’ cheĝo’tot na niot’ta’a lataĝac nam lquieĝapi ialegá’ na iallep’pi ra qaila’a na alpipi taq na LGBTI+.

---

[8] Ra qaia’aĝatchiguiñe yemaye ra naigui nache ishet ra maiche an’nataĝalec ye mashe qaichaĝatec “Iallep’iaĝac qaica na nquieĝa” so mashe nanet’tañe sello Mingenero del Ministerio de las mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación. Ueta’a yem: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/masculinidades_sin_violencias.pdf

Agostina Chiodi, Luciano Fabri wet Ariel Sánchez
ialecte'uá laie ñe Instituto na lallec'ŷaĝacpi taq Naralaĝat Sonaqta'a, na "iallep'pi taq no'oneguec/(pi)" qoietec:

"Himmavecpi nam iallep'pi ra eta'api ra qaŷachaĝan nam la'aqtecpi ra ŷaŷamaqchiguiñe ra etapeguec na iallepiaĝac. Nache, ndotec, na luepi nioqtec, nache rcuen'nataĝan ra etec ra ueta'aguet na qoietega namaĝasonaĝac, ra egó' snaloqnapec ra yo'oqchegui, sararenaĝan taq qauemaec. Ra sanateneguet, na qanauaĝaŷaĝatisheguem na na'aqtecpi ra qoiectegá ra ialé' lta'al taq qauemae'qa nache egó' saishet ra nchoĝotapec, saishet ra nvogouó taq hicouae na lasoĝashet ra qaiqolatega ra napaĝaguetega ra egó' ialé lta'a' nachera ra hil'lotaeque nquictavec. Nacherá ra egó' qai've'lec: nache qoiega ra na nataĝac hipa'aĝateñé na nachaqná taq na mashe naiamaĝatiñe" (Chiodi - Fabbri - Sánchez, 2019).

Nam ntaĝaŷaĝacpi yo'oqtá na ntelaĝa na nquieĝapi ra iasoĝat na cheqa'gue io'ot ra ialecnavó ra qaia'añaqchelec ye naigui na himmavec na iallep'pi, eta'a' taq niot'ta'a nache, ra eta'ŷá', qailolaĝañe so na'at'tañé ena sonaqta'a taq na nataĝacpi ra nacheye ra ŷaŷamaĝatchiguiñé na na'aqteguec taq na egó' naco'nae na maeche hena'am l'llá lo'oĝoŷaĝac taq iasheguem na ralaĝaec nataĝac nache ishet ra qaltaĝa qanauaĝaŷaĝasheguem enauacpi namayepi ena sonaqta'a nache rsouecpi, niot'ta'api ta esáh ra egó' qailotagui ncuen'nataĝa.

Nacheye ra qailotagui, ra nacheye ra egó' himmavec nam sheĝauapi ra ishet ra maiche lca'ate'uá ndotec cam etec ca shetaeque lo'oĝoŷaĝac taia'gué, cam etec ra qay'ŷaĝaná taq cam etec maiche hil'laeque lmanaĝanaĝa ca nshetaeque nache ra hil'lalec nac maiche pa'aia'guet ta niota'a.

Qantogueta'ac ra qalota niot'ta'a lataĝac ra qanauaĝaŷaĝasheguem ra naco'naepi, auauateca'á taq ra saishet ra qonetegaló ra maiche arme'naĝanaĝac taq nam namaĝasonaĝac ra nache eta'a ra n'uá' taq na nacheye ra onolec ra qailotagui, nache napaĝat'talec ye ueta'a iactec rsotauec talec nam enauacpi himmata'a.

So ua'auchiguiñe ra Yogyakarta[9] hiso'gué ra taia'gue na lo'oĝoŷaĝac ra egó' "maiche laia'nec nam sheĝaupi ra tachegue ra uetañeguet lcuen'nataĝa ra mateguet, hivotec taq lqopiché ca sheĝaua cam cheaq'gue ioĝosa'a cam ueto'ot taq ca l'llá hena'am cheqa'gue, nataqaen ra lapá na cheqa'gue, he'na'am ra na'añataĝaguet ra ioĝotcheguiñe ca uetapeguet nam sheĝauapi" (Ua'auchiguiñe so Yogyakarta, 2007).

Uo'o na lapa niot'ta'a lataĝac ra iachoĝot nam taia'gué na lo'oĝoŷaĝac naman cam etec ca cheqa'gue taq na yo'oqchegui no'onataguecpiolec nam sheĝauapi. Lapapiolecpi qoienec ená: lesbiana, gay, pensexual, dimesexual, taq nam laiepi niot'ta'a ra, ra qaia'ĝat/qaiachaĝan, ra saishet ra qaŷaŷateteguet cam no'otaĝac/lo'oĝoŷaĝac ishet ra ioecnapec. Qaŷaŷaten ra ueta'guet/uetapeguet ra enaua luec niot'ta'a nache qomi'ishete'má ra hinca'alaĝauec taq ñaloqtena' na naia'nec lmanaĝanaĝa enauaque sheĝaua' ra qailotagui ye qai'uatequea' taq ra ndotec rsotauec.

9 Ia'auaĝachiguiñe so Yogyakarta ye ualec ra ia'al'lec ñemaye Legislacion Internacional de Derechos Humanos ra naco'nae nam Taŷa'gue lamaec na no'oĝoŷaĝac taq na Lashiguiaĝac ra Cheqa'gue (2007), qaia'uanec. Enapi ua'auchiguiñe qoiaqneguet nam yo'oqchigui lo'ol na seminario internacional qaiasaĝañá ye Universidad de Gadjah Mada (Yogyakarta, Indonesia) so noviembre vi'í 2006, so laponaĝac so naiatetá' ra qaŷaŷaten enecpi ra ialegá' cam uañá nam al'ua.

Jokin Aspiazu Carballo
en "Masculinidades y feminismo":

"¿Cam ua'gue qaichoĝotchiguiñá, ra etapeguec, na onataĝanaĝac nam iallep'pi?
Shetapeguec ra, egó' lapá camayepi, qalaĝayé qailaeque cam uañá ca ŷaŷamaqchiguiñé yaq nalotañé taq ra egó' saq'en ra sauoqo'ó cam laiel ra laguec ra ñe'é, saqaŷaŷamaĝaren taq qañi'iá'. Na iamaĝataĝac nache tatec taq ra sepactegue' ra shenaqtá qotalaĝasop ra egó' sishet ra etec ra uo'o na pa'asheguem l'llá. [...] Shetegá ra sauoqo'ó cam ua'á ioq'chiguí uañá ca saqaŷaŷamaĝaren nquiguec. Sauoqo'ó ca qartaĝaŷaĝac ra uo'ó ca setenaqa'guet, ra ñayenaqte'uá saqa'ŷaŷamaĝaren ra egó' nquiguec naigui ra qailaeque ca lalamaĝat qaiasaĝañá nache qailaeque ra ralaĝaec, qalaĝayé qaŷaŷaten nache saishet ra qaicá ca saqpoc lalamaguec naia'nec na ncuen'nataĝá. Nache ñamataqlá ra selaqaeque ca lleguec ecá ralaĝaec saia'naqtec ra qomi' iaveguelό ra ishet ra ñe'eguelaĝasó' nache qaio'ot qaltaĝa, cam etec ra uo'ó, ra saqpa'a ca naco'naepi?" (Aspiazu Carballo, 2017).

La'aĝantaĝanaĝac nam nquieĝa ra cheqa'gue napi proyectos ra lqa'alaĝa na alpipi taq na LGBTI+ taq nam lauo'pí

Nam nquieĝapi ra iasoĝat na cheqa'gue iasauaĝat na hil'lamaĝatchigue na enec ra qanauaĝaŷaĝasheguem taq qanaman na proyecto ra nqala'ĝa rsotavec taq ŷaŷamaqchiguiñe ra qaioĝoren taq qaiaŷa'neguet na ntelaĝa nam nquieĝapi iasoĝat'tec na cheqa'gue qalaq ra maiche laguec na nqa'alaĝa ra ndotecta'aguet. Ñe comité namayé Eliminación de la Discriminación Contra la Mujer (CEDAW) -onataĝanaĝaquie ra hil'lotegué' na Convención-masheyé ra Qoŷerelec Enauac N° 19 ra **"na nquieĝa ra qaila'a nam aló ra egó' choche qanquiá ra nqo'oq quiáq ra nvetapeguet na aló ra egó' mataac ra nachená na enec taq ra uasotavec ra hivira'gue nache eta'api ra qaila'a nam ialé".**

Ram etapeguet na nquieĝa ra iasoĝatec na cheqa'gue uetalec nam lo'oĝoŷaĝac taq na lpio'ĝo laqaec nam alpipi taq na LGBTI+ nache, ye ua'auñé lmá', saqaiashenem ra machiguiñé, ñaqcalec taq na laia'nec ra ŷaŷaten na enec enauac na sheĝauapi taq ra rsouecpi qaia'auaĝachiguiñé.

Nache'ena'am, cam ndotapeguetpi ra qaŷasaĝaguet ra qanayectapegue'uá nam alpipi taq na LGBTI+, ra saqpoc ra ialectapeguevó nam ntaĝaŷaĝac taq na himmavec na veta'a ra qailotegá, nache qailoqnaĝaná na pa'aŷañé qapio'lec na paĝaguenaĝac taq na napaĝaguenaĝac taq na qaiquetaq'chet cam na onatac.

Ená am taiot na qaio'ot taq nam nquieĝa ueta'a na alpipi taq nam LGBTI+ ishet ra no'onataĝanañé lque'emaĝa ra qauem, ená aro'oc taq nam arqaec uetapiguí, ená egó' acuenata'a nache au'uet na arqaec, taqaen ra qana'aĝat na ogoĝo'té, ra arque'emaĝa qauem, taq nam l'iepí. Nataqaen napi ishet ra iauo'ó na hivit'chiguiñé nache uetalec na anachalataĝac taq na araiepí. Taq nam aruuó' nam sheĝauapi ra mshe ndo'oguet namayé nquieĝa iasoĝat na cheqa'gue he'nam na no'ona'guet na ishet ra tachegue lauel nqaen, che'eta'am na l'uenaĝanaĝapi, taq na yo'oqchegue lasoĝoshet nanet'tañé, taq na laiepi.

Ra esá ra himmavec na qaipet'tagá nachená na lapa'ta'guet ra hivitá na laloqnec nache na alpipi t6aq na LGBTI+ ra ndotapeguet na yo'oqchegí nquieĝa nache ishet ra iavo'ó ca maeche lo'onatec taq maeche lapaĝañé na llquiaĝac nachalataĝac ndotec taq ra mashe ueto'ot ca maeche laia'nec ra maeche iapacalec ca etapeguec ra quetapegue'uá ra hiñoĝot, erá qoiectaguí ra qaio'ot, enac na qaica ca hic'cuen'nata'a nache he'nam na lvenaĝanaĝa, taq ca laiepi nataqa'en yo'oqchegui lo'oc, ra ishet.

Namaye enapi qaia'auaĝañe qaimeten qanaloqten na sheĝaua ra mashe ndo'guet na nquieĝa iasoĝat ra cheqa'gue ra ueto'ot na laia'nec na ŷaŷamaĝat, nache ndotec ra quetalec ra rsotavec ca taia'gue taq na leré ŷaŷamaĝatchiguiñé ra ioecnapec na ncotae'pi na ueta'a ra ca l'llá ca cheqa'gue ra nataqaen ra nquiguec nam nquieĝa nyeloĝó taq na saq'ena'api. Nache'ena'am,

nataqaen ra qaŷavaĝañé qaŷa'añaqchet ca io'ot ñe Estado ra ŷauo'ó ca taq hil'laĝatec nam ltĝaŷaĝac na yo'oqcheguí ra ishet ra hit'tauan n'naequepegué', ialeguet taq ŷaŷamaĝa'ñé ca lataĝac ra ialeguet na etapeguec nquiĝa ra iasoĝat'tec na cheqa'gue, ca cheĝoqcheguí ca na'aĝat.

Taia'gue ialegue'uá na nquieĝa na cheqa'gue

Ye qan'anñé na Ley N° 26.485 ra Napaĝat'talec Ialecna'uá nam Alpipi ra ian ñemayé ra nachená na nquieĝa ra iasoĝat na cheqa'gue na sonaqta'a país ra mashe naralaĝat na qanayetaiguí ra mashe taia'gué. So ua'auchiguiñé na'anñé nache qaicolec yemayé uetalec na Ley N° 24.417 ra "Napaĝatalec iegueneguet na nquieĝa na N'uo'pí" tachiguiñá onolec na ua'a na n'iecpi, qaica ca ia'aĝat cam cheqa'gue nam sheĝauapí ra uetapigui ndotapeguet na taq ra qaianapec ra nachená taq na qoietapeguec nquieĝa ra cheqa'gue.

Ram etapeguec, na Ley N° 26.485 saishet ra onolec ra iachaĝan na nquieĝa na mashe qaivat'ton nataqaen ra egó' rqataĝanapec ra qaiavo'ó ca nerec na Planes Nacionales ra ntelaĝa, aualeguet ta qanochenaqrá nam nquieĝa ra qaiasaĝalec na alpipi taq nam LGBTI+, ra nacheyé ra qaialaĝaguet ra qaioĝoná na llegueсna nacional ra qanapoeĝená' ra qaitauan ra uetapigue namaye (r'iaĝan ye 144), nache ishet ra qaiapaĝaguen ra nache etae' nache egó' talecpi na mashe ro'onataĝatec yo'oqta, qaiachaĝan na nam qaio'ot ra nachená na qaiapaĝaguenec nam saishet ra qaicloec na nquieĝa ra uetalec nam alpipi taq nam LGBTI+, qaioĝoren na onataĝanaĝac ra ishet ra na nacona'guet nam ua'a qonta'a mashe naponaqa', taq ca laiepi laloqnec ca taia'gue ra naralaĝata'guet na lataĝac ra qaŷaŷateta'guet nam nquieĝa ra uasuetapeguelec nam cheqa'gue ená sonaqta'a país.

Ra setaĝasoqpiguí nam na taia'gue na nalecnaĝanaĝat na nquieĝapi ra iasoĝat na cheqa'gue shenaqtaá ra qanaralaĝat nam sonaqatgui ra taia'gue ndotec nache ishet ra jec taia'gue ra qanauaĝaŷaĝasheguem nache qaniachechigui na pa'aŷavec nioqtec na no'onataĝanaĝat nache nam sheĝauapi ra ndotapeguet na nquieĝa ra uasuetapeguelec ishet ra ia'añaqchet ra maeche ndotec. Ra etapeguec, nache siashet ra nache ueta'a ra che'eta'e ra qaitauatec ra uo'o ca uapigui, nache ishet ra naralaĝat nam etapeguec na'at'tañé ra nalletañé na ndotapeguet na nquieĝa ra uasuetalec na cheqa'gue.

¿Cam etec namayé ra qaio'ot na taia'gue qaialecten nam nquieĝa ra cheqa'gue?

- Qoŷerañé nache qalapaĝañe na ntaĝaŷaĝac ra na ntelaĝa, qaitauan, qanapaĝa'lec taq qaia'añaqchet na taia'uá ñe justicia.
- Qanoqcheĝat ra poctá taq logoraec na laloqnec na ue'e naua qaila'ló nataĝacó taq na na'atreñepi ra nalletañé na saq'ena'a ueta'a na cheqa'gue.
- Ntelaĝanaĝá na mashe ueta'aguet taq ra qaitauatec ra io'ot'tac ñe Estado na mshe veta'a nanquieĝa ra uasuelec na cheqa'gue. Nache ra etec, nam ntaĝaŷaĝac ra qanapaĝat'talec nache saishet ra ndo'oguet qaltaĝa na sheĝauapi ra ndo'oguet na nquieĝa iasoĝat na cheqa'gue nache ra egó' ialemaqtalec na cheĝo'tocot na qauem lyeloĝó.
- Ialecta'uá na lo'oĝoŷaĝac na niot'ta'a ra egó' nacheyé ra taialec himmavec na ntaĝaŷaĝacpi' lapaq'teñepi taq na lleguec ra nanaĝateguet na nquieĝa ra uauelec na cheqa'gue.
- Qalaĝayé na qaiot´ta nam qailalec na qaia'aĝat na nachená na nquieĝapi, nache qaiasaĝañegue na laiñe nam qaia'auaĝañe ra qanquieĝatec na na'aĝaŷaĝac nache no'on ra qaipaguelec vichiguiñe ye yo'oqchigui uo'ó.
- Qaiaĝasonalec na ntaĝaŷaĝacpi ra nachena na ntelaĝa taq napaĝa'lec nam sheĝauapi ra ueta'guet na nquieĝa ra iasoĝat na cheqa'gue enauac yo'oqchegui onataĝanaĝaqui na hil'lotegué' ñe ramaĝasoĝotec.

- **Nataqaen na l'llá ra qaio'ot nache ishet ra qaisateguet ra qaialecnavó uetaigui himmavec na onataĝanaĝaqui cam ueta'a ra qaia'arañé ca nataĝaŷaĝac yo'oqcheguí naloteguet nam onolecta'a cam ua'gue na sonaqta'a.**
- **Qaiio'otapec na sonaqta'a nam ntaĝaŷaĝac ra ntelaĝa, qanpoĝoitegué' taq qanapaĝat'teguet na nquieĝa ra uasuetalec na cheqa'gue, nache naco'nae na lo'o na ueta'a na onataĝanaĝaqui taq nam lapá na qaio'ĝotegá na provinciales taq nam sonaqta'a ra mashe uo'ó enauac na país.**
- **Ro'onataĝatec nacota'a nam mashe ŷaŷamaqchiguiñé na sonta'á taq qarmayaĝac.**

Na taia'gue qaialecnauó na nquieĝa ra iasoĝat na cheqa'gue nache qaipa'aĝaneguet ra nachecá ca qai'uen ca lasataĝac na sheĝaua ra ueta'a na nquieĝa nache egó' saishet ra ndotec qalaĝayé ishet ra nataqaen qananaequepegué' nache taigué ca nacon'naĝac ra ca etapeguec. Ená qaipactegué saishet ra nache etae' ra ishet ra qaiviralec ra cheta'gué, ueta'a ye nloquiaĝac ta npetaĝac, taq ishet ra rqat carco'lec ra quetá ra qanayectapeguelec qanquieĝatepeguec na naloqnaĝanaĝac cam qoietapeguec.

Pa'atec, uo'o ca l'llá qaia'uaĝañe ca taia'gué qaialecnavó nachená na qailalegueté ra ishet ra qando'oguet ra mashe uo'ó ca hil'lotagui naloqten, ra saqpa'a quelec, ra camyé ndotapeguet ca sheĝaua ueta'a ca nquieĝa uauelec ca cheqa'gue nache ishet ra qaiachaĝanegué ca ntelaĝa ca uetagué' nquie'sá ca lme'naĝanaĝac taq ra ltelaĝa na ueta'a na nquieĝa lta'araec.

Napi naloqnecpi ra chaqaec ca qaio'ot ca uo'o na qoietegá nalota'gue taq ra uetapigui ye ra qaica ´ca mashe uo'ot na qanaloqten ra chaqaec qaramttapí: napi naloqnecpi na nquieĝa ra uasuelec na cheqa'gue ra lleguec nalotañe nache ishet ra qaŷaŷateteguet nam ueta'a, qalaĝaye qai'uen ra qanaloqten ra qaishetem ra qotalaĝalec ra mashe uo'o ca lqolaec, qanategue'ta'guet, qaicapi taq ca qai'uateque.

Naiamaqtec onaĝataĝanaĝaqapi: ishet ra anqo'one'uá, etec ca auo'ot, etec ra a'uá ra maiche ar'uó', anauochaĝauá sheĝaua ra uo'ó ca hi'lotaeque

Ñe MMGyD ŷache ra rtaia'gue lleguec ra qoiecnapec na chalataĝac na sheĝauapi ra uetapiguí ndotapeguet na nquieĝa ra uasuelec na cheqa'gue taq ra ia'añaqchet ra ishet ra ndotec ra enauac na ua'gue.

Plan Nacional de Acción contra las Violencias por Motivos de Género 2020-2022

Nam lapaqteñe Nacional ra ia'aĝasoĝoneguet na Nquieĝa ra lasoĝat na Cheqa'gue 2020-2022 naralaĝat nam lataĝac ra taia'gue nam nquieĝa uasuelec na cheqa'gue:

- Hil'laeque ra naralaĝat nam etapeguec na chalataĝac nam sheĝauapi ra uetapigue na nquieĝa uasuelec na cheqa'gue qataq' ra qaŷaŷateteguet ra n'ialaĝa.
- Ia'añaqchet na sheĝauapi ra nache etec ra ndotec ra uo'ó ca hivetaeque, hi'noĝote'uá ca no'onatac no'on, ca paĝaguenaĝac taq ca no'on lmá'.
- Qaialecnavó na enecpi na lesbianas, gays, bisexuales, travestis, trans, intersex tan a himmavec na lo'oĝoŷaĝac taq na lataĝac ra taia'gue ra egó' heteronormativas (LGBTI).

Ra shetaeque auaiaten na lapaqtañe taq na ntaĝaŷaĝac ra ialeguevó, anoĝote'uá ye:

Ñe l'llá web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero

Línea 144

Ñe llec 144 nacheñé ra ishet ra am hit'tauan taq iachaĝa'negue ra ishet ecá ha'uo'ot na arnataĝanaĝacpi, taq ra am qananaecapegué' ra uo'ó ca aqalatec ra qouetapigui na nquieĝa uasuetalec na cheqa'gue. Nache qanasheteguet na alpipi taq na LGBTI+, na lauo'pi taq na sheĝauapi neto'ot.

Nache ialecta'guet na mashe ŷaŷaten ra hilo'guet na enec, na psicología, onatac ueta'a na sonaqta'a, taq nam laiepi hil'lo'guetpi, napaĝaguetegá naectaegué' na lactec na cheqa'gue taq na niot'ta'a.

Na hiconeguet ra io'ot saishet ra qaisheten taq nue'etelec himavec na país. Na niaĝanaĝac ishet ra qai'uo'o na teléfono, correo electrónico taq na WhatsApp taq na aplicación APP 144 hivita'aguet ra 24 horas, nam himmat'tec naua na'aĝa'té enauac nam vi'í taq cam qoueta'gué na sonaqta'a país.

Ay'iaĝan nache saishet ra asheten, ra 24 hs, nam 325 na'aq ra hiv'vittec na vi'í:

- **Na ntelalamó lcat ye 144**
- **Nam whatsApp ye 1127716463**
- **Ra eraĝan electrónico ye linea144@mingeneros.gob.ar**
- **Lapan'nanaĝac APP 144:** https://www.argentina.gob.ar/aplicaciones/linea-144-atencion-mujeres-y-LGBTI

Nataqaen, ra annataĝanec na mapa ñe Ueta'a na Hil'lotegue' ra hil'lo'guet na sheĝauapi ra uetapiguí nam nquieĝa ra uasuelec nam cheqa'gue ra lleguec na:

Programa Acompañar

Na qaichaĝaná naequepegué' nachená na talec nam alpipi taq na LGBTI+ ra ueta'a na chaqaec ra ntena'guet nd'oguet nam nquieĝa uasuelec na cheqa'gue taq hiv'ven ra qoianem ca hivetaeque. Nam sheĝauapi ra hinoĝotevó ñe qaichaĝana lapa'tañe iaconeguet ra qaitauan nache he'nam na iacotapeguet na Salario Mínimo, Vital y Móvil himmavec na 6 naloqnec na qauoĝoic taq qanaecapegué' na psicosocial.

Nam hinoĝonevó ye qaiachaĝana nache ie'et ra egó' etec na Onolecta'a ram qanequepegué' na ueta'a taq na provincia.

Nache iachaĝaná:

- **DNI**
- **CBU**
- **Qnalocnec ñe bancaria maishe loĝot**

Saqay'uen ra mashe acoyeguenaĝataĝan -Ishet ra anoĝote'uá ye mashe lapa'teñé ca oneta'a provincia na país - Nam lapa'teñe qaicá etec na nachená iacotepeguet na Lapa'teñe Potenciar Trabajo.

Ra maiche anataĝanec ye lapa'teñe, aŷaĝaná ye línea 144.

Eraĝan ñe web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/programa-acompanar

Ra shetaeque an'nere'uá, an'nataĝan eye código:

Programa Producir

Nachená onolec lapaqtañe ra ntauanaĝanaĝac ra uo'ó ca nvenaĝanaĝá taq qananaequepegué' nache ishet ra qaŷa'añaqchet cam proyecto ra nquictavec nache iaché rae c taia'agué ra ishet ra lapona'pi cam ueta'a taq ca lma' ueta'a nache nataqaen ra ialeguevó nam alpipi taq nam LGBTI+ ra uo'ó ca ndotapeguet nache hena'am ra ndotapeguet nam nquieĝa iasoĝat ra cheqa'gue. Saishet ra qaipactaeque ca personería jurídica.

Ená lapaqteñe hit'tauan ra uo'ó ca auetaeque taq am naequepegué': producir@mingeneros.gob.ar

Nam arnataĝanaĝac ñe:

Eraĝan ñe web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/programa-producir

Programa Acercar Derechos

Qalaĝaye na qalapaqteñe am ianem ra Itauanaĝanaĝac, am ra'aqtaĝanem taq naequepegue' na sheĝaua ra ndo'oguet na nquieĝa uasuelec na cheqa'gue, nam ar'uó' taq nam sheĝauapi ra mashe ia'amaĝalec cha'yé nam ialecta'uá nam iaŷaten na enec, psicologxs taq onataĝanaĝac nam sonaqta'a nache nalotec enauac na sonaqta'a nacional ra ia'añaqchetec taq ra saqaiqola'ná ca ñeguevó taq ra qa ie'guen ca lleguec na enc.

Nam mashe lapona'pi lapá nam ŷaŷatem:

- Ian ra naequepegué' nam psicosocial na alpipi taq na LGBTI+ ra uetapeigué ndotapeguet nam nquieĝa uasuelec na cheqa'gue.
- Saq'pa'a ra an'noĝone'uá nam niot'ta'a programa taq nam ntaĝaŷaĝac ñe Estado Nacional taq nam Estados provinciales.
- Qan'naequepegue na sheĝauapi ra io'ot na lerepí na trámites taq ra ishet ra an'noĝoneuá' ca maeche am enec.
- Am qanpoiĝoiné' na yo'oqchegué taq ra saqalaq ra qaŷaŷah'neguet na na'aqtaqa jurídico taq na lleguec na judiciales.
- Nam lo'onataĝanaqa' ra hiso'gué nam niot'ta'a nataĝac/na'aqtaqa.
- Qaio'ot ra qaŷachaĝan nam llequiaĝac na judiciales nam lo'onatec lerec na alpipi taq na LGBTI+ ra hil'lalec na hiqolatec ra shetaeque taŷa'uá ñe justicia.

Nam alpipi taq na LGBTI+ mashe ié na 18 vi'í ra uetaíguí ndotapeguetnam nquieĝa uasuetapeguelec na cheqa'gue ishet ra nanere'uá taq ra rnataĝalec ye programa ŷamaq nam correo electrónico ñe dirección iacotapeguet na vichiguiñá ñe taia'uá.

Ra aqtaĝanaĝac an'noĝote'uá ye:

Ñe ueta'a web: https://www.argentina.gob.ar/generos/programa-acercar-derechos

Programa de Fortalecimiento para Dispositivos Territoriales de Protección Integral de Personas en Contexto de Violencia por Motivos de Género

Nam MMGyD hilotaeque hit'tauan, ia'añaqchet nache enuac na lquetpi nam nŷecpi, ñe'eguenaĝalá taq na nŷec ra egó' nqaec enauac na sonaqta'a país ra qomi iaconeguet nam sheĝaua ra uetapiguí nam nquieĝa uasuelec na cheqa'gue.

Nam lapaqteñé Ra la'añaqchet nam Dispositivos Sonaqtalec ra Napaĝat'talec lalecna'uá nam Sheĝauapi ra Ueta'a nam Nquieĝa ra lasoĝat nam Cheqa'gue:

- Hilo'gué nam natepegue'uá ená niot'ta'a dispositivos ra hil'lo'guet taq n'naequepegué' nam sheĝauapi ra uetapiguí nam nquieĝa uasuelec na cheqa'gue.
- Qaio'otegué nam paĝaguenaĝac enauac ra niot'ta'a cam ua'gue nŷecpi, ñe'eguenaqa' taq na nŷec egó' nqaec.
- lavo'ó nam lerec qailota'guetpi, qanayeguelec taq ñec ra qaiavo'ó ca nanet'tañe taq ra qanayeca'gué.
- lanec nam lashevé nam nŷcecpi, ñe'eguenaqa' taq na nŷec egó' naña nam nqaec hilotegué' ñe gobierno provincial taq cam neta'api.

Ra auaconeguet ca na'aqtaĝanaĝac, auavo'ó ca erec ñe: dispoprotec@mingeneros.gob.ar

Ra aqtaĝanaĝac an'noĝote'uá ye:

Ñe ueta'a web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/prog-fortalec-para-disp-territor-de-protec-integ-de-personas

Reparación Económica para Niñas, Niños y Adolescentes hijxs de víctimas de femicidio (RENNYA)

Nam lapaqteñé programa ra ntauanaĝanaĝac ra uo'ó ca lvenaĝanaĝá nam ñaqpiolec taq nam nsoĝop'pi ra hi'vitá ye mashe 21 vi'í, taq nam sheĝauapi ra vo'ó ca lapih'ná nache saishet ra qailota'guet nam nvi'í ca lañoqo', cam late'e nache hena'am ca sheĝaua ra hil'lotegué' so ndo'oguet so nlataĝanaĝac taq ra mashe iamá' qailauat taq ra qanama'tapeguelec nam nquieĝa uasuelec nam cheqa'gue. Cam nanet'ta'guet nache raloqnaĝalec cam pocta nam na'ĝa'té nache he'nam na jubilación qapio'lec taq uo'ó ca uapegué' na nachalataĝac.

Ra shetaeque annoĝote'uá yemaye enec nache ishet ra auaconegué nam documentación som uapiguí taq nam sheĝaua nanet'talec ye enec nataqaen cam hil'lotegue' taq ra nqatec ca laloqnec ra taŷa'uá ñe web ñe ANSES: https://www.anses.gob.ar/regimen-de-reparacion-economica-para-las-ninas-ninos-y-adolescentes-ley-27452

Ra shetaeque annataĝan, eraĝaná ñe: infanciasygeneros@anses.gov.ar nataqaen aŷaĝaná ñe línea 102 nataqaen ye línea 144.

Ra shetaeque annataĝan ñe Estado nam an tramites ra mashe qaŷo'ot, hin'noĝoneuó ñe https://tramitesadistancia.gob.ar he'nam ye número nam eré taq cam número so nerecpi ra mashe uetalec taqaen na eré, taq annataĝane'uá ye línea 144.

Nam na'aqtaĝanaĝac:

Nam web: https://www.argentina.gob.ar/rennya

Programa para el Apoyo Urgente a familiares de víctimas de Femicidio, Travesticidio y Transfemicidio

Nam lapaqtañe programa ra nqo'oneguet ialecnaĝanauó na lauó'pi ra ndotapeguet nam nlataĝanaĝac", travesticidios taq na transfemicidios uapegué':

- Hit'tauanec cam hiv'vetaeque nache henam ca mashe (4) nam iacotapeguet ra qaisheten qapio'lec, yo'oqcheguí taq sa'yoq ra ishet ra pa'aeguet ra hisheten cam hiv'vetaeque ra nnotaĝalá', noqchenegue, uatapegue lmachaqa', cam haloq, ra lashevé ca nachalataĝac ra nqoná ca médico taq cam io'ottac trámites.
- Lashevé ra uo'ó ca taia'gue ra qai'uen saqpa'álec.
- Qanpoĝoiné cam trámite ra qaiñoĝot cam auetaequepeguelec namñaqpiolecpi taq cam nsoĝop'pi aya'alqa ra mashe ndotapeguet na femicidios (RENNYA).
- Qaipactegué' psicológica taq qaitauanec ra nachená yo'oqcheguí.

Ra annoĝote'uá nam enec nache ishet ra qaio'ot cam trámite nache qay'ŷaĝana ñe línea 144 nataqaen ishet ñe género ñe provincia nache'nam ñe municipio tatec ra ishet ra 60 naĝa'té ra mashe qalshe'gué so uapiguí.

Ishet ra qainataĝalec ca ueta'a na programa, aiaĝaná ñe línea 144, na whatsApp ñe 1127716463 nataqaen ye correo electrónico etá' apoyourgente@mingeneros.gob.ar

Ra shetaeque annataĝanec ca ueta'a ca trámites aven ra annoĝote'uá maeche am, annataĝanec nam:

Henaam ñe web: https://www.argentina.gob.ar/generos/plan_nacional_de_accion_contra_las_violencias_por_motivos_de_genero/programa-para-el-apoyo-urgente-y-la-asistencia-integral-inmediata

Campaña Nacional "Argentina Unida contra las Violencias de Género"

Nam naponaĝac Nacional "Argentina Hima'a' qaia'ĝasoĝoneguet nam Nquieĝa nam Cheqa'gue" am hi'iaŷaĝatega ra rcuen'nataĝanpi yemaye ra egó' ndotec, qanapaĝaguená taq qailaeque ca ntaĝaŷaĝac ra egó' qanquieĝatec nam nquieĝa ram cheqa'gue. Nataqaen ra talaĝalec ra saqne'eneguet nam iallep'piaĝac ra hipataqteñé taq ra lamaĝasonaĝac ra qaioĝoretec nam iallep'pi ra iachetañé nam alpipi taq nam LGBTI+.

Nam qailotapiguí nam naponaĝac shetaeque ra qaŷasaĝavó ra qanaralaĝat taq nam sonaqta'a hiv'uen ra uo'ó cam ntelaĝa cam nquieĝa ra uasuetalec nam cheqa'gue taq ra qaiachaĝanec na mashe nacota'a na sonaqta'a ra himmavec ra shenaqta'a cam sachoĝosa'gue.

Nache enac ra niot'ta'a cam no'onataĝanaĝat (ishet ra qaimeten, qalapaĝa'vó nam nerec, laguec nam qaŷa'ĝat, nqataĝanaĝac, onataĝanaĝat ra qaio'ot ca ntaĝaŷaĝac ra npaĝaguenaĝac taq ra qaiachaĝaneguepi) nam naponaĝac coleteguelec nam país ra ia'añaqchetec taq nquieĝatec ca ralaĝaec enauac nam nateñá nam sheĝauapi.

Nam onataĝanaĝat (nme'nec, nerec qalapaĝauó, nme'nec, ntaĝaŷaĝac paĝaguenaĝac) nam naponaĝac ishet ra qanaqa'ñé ñe:

Henaam ñe web: https://www.argentina.gob.ar/generos/argentina-unida-contra-las-violencias-de-genero

Programa de Escuelas Populares en Género y Diversidad "Macachas y Remedios"

Yem qalapaqteñé mashe qaivotaeque ra qaŷa'añaqchet na lpaĝaguenaĝac nam alpipi taq na LGBTI+ ra qoŷecchegué taq qante'ela'guet na nquieĝa ra cheqa'gue taq ra egó iachaĝan ra qaltaĝa naŷamaĝah'ñe ra eta'api nam onataĝanaĝac ra nachená na ntelaĝa, hena'am na laiepi.

Ŷasaĝalec ra hit'tavanec ca lvenaĝanaĝa taq napoĝoené ra uo'ó ca hiqolategá na proyectos ra qanapaĝaguená nam cheqa'gue taq nam niot'ta'a ra egó' ŷa'avaĝan iachetec na organizaciones sociales taq nam neta'a, nataĝacpi taq nam yo'oqchegui onataĝanaĝaqui enauac nam sonaqta'a país.

Nam Organizaciones naman ra ialectapeguevó nache ishet ra ŷanavó na proyecto ra esá ra shetaeque ra nqanataĝateguet nam nquieĝa ra uasuetalec nam cheqa'gue taq na onataĝanaĝac ra qante'lá, taq iachaĝanec ra etec ca ŷaŷamaĝah'ñé cam ueta'a ra qanapaĝaguená, taq ra uo'ó nerec nalotañe ra uetalec na ro'onataĝatec. Nam proyectos ra mashe qalca'ateh'uá ra ishet ra qaŷauo'ó cam lañoqtec raloqnaĝalec nache ishet ra nataqaen ra qananaequepegué' ra nasheguem na achiquíaŷaĝac.

Ra auavotaeque ca aŷaŷaten nache, an'nat ñe:

Registro Nacional de Promotorxs Territoriales de Género y Diversidad a Nivel Comunitario Tejiendo Matria

Ñe Registro Tejiendo Matria nachená na ntaĝaŷaĝac ra egó' nqah'ñe nam onataĝac na ueta'a ra iachetec nam lapá nam sheĝauapi na sonaqta'a país. Ená onataĝanaĝat laponá nam quetapegue'uá iachaĝan na ueta'a na cheqa'gue taq na niot'ta'a ra, nache etae', iachaĝan na taŷa'uá nam enec ra hi'ven na alpipi taq na LGBTI+. Nam chegoq'tot ra ia'añaqchet na paĝaguenataĝanaĝac ne cheqa'gue taq na niot'ta'a ra qaŷachoĝotagui na, programa, talleres taq na cursos ra hit'tauanec ñe gobierno nacional, gobiernos provinciales taq municipales, nam organizaciones sociales taq comunitarias, sindicatos, centro de formación taq na universidades, taq nam laiepi.

Qalaq onolec nam onataĝanaĝac ra qay'uen ra ená iachetec namayé ishet ra ro'onataĝan nache nacota'ae nam niot'ta'ae aqtaĝanaĝanec ra nachená na nquieĝat'tapeguec na MMGyD. Nataqaen qaio'ot na naponaĝac nache na'aqtaĝaná' cam etec na paĝaguenaĝac taq ra qaipactegué' namayé.

Nam enauac aqtaĝanaĝacpi, an'nataĝaná ñe:

Programa Articular

Lapaqteñé na añaĝataĝac taq qananaequepegué' namayé organizaciones sociales taq na comunitaria ra qaio'ot nam proyectos ra uo'o na nquieĝac iasoĝat'tec nam cheqa'gué, ŷamaĝataĝac na onataĝanaĝac ra nachená na ntelaĝa taq na niot'ta'api. Ŷan na tauanaĝanaĝac yo'oqchegui taq na n'uenaĝanaĝá enapi proyectos nam organizaciones sociales taq na comunitarias ra uo'o taq nam qaicá ca personería jurídicas ra io'otec/lo'onatec na cheqa'gue taq nam niot'ta'a.

Yem qailotapiguí ra qaŷa'añaqchet ra qalpaĝá' nam sonaqta'a comunitario taq qaŷaŷamaĝah'ñé na qaŷaŷaten cam taŷa'gué ca qay'uotaeque ená organizaciones sociales taq comunitarias ra nquieĝat'tecpi na proyectos ra nachená na qay'lotagui ca cheqa'gue taq na niot'ta'a'. Qaŷo'ot ra nacoh'na'api, nache qailaeque taq qaŷa'añaqchet cam uat'tonaĝanaĝac nam organizaciones sociales qaipactegue ñe MMGyD taq nam laiepi organismos ra lapaqtapiguiñé nam l'taĝaŷaĝacpi na cheqa'gue taq niot'ta'api.

Enauac aqtaĝanaĝacpi ye:

Lqo’nec

Na’attaeñé ra qailaĝalec internacional ra nachená nam nquieĝa nam cheqa’gue

Enaua pa’atree vi’ipi, nem enec na alpipi taq na LGBTI+ ra veta’a nam nqalaĝa qaicá nam nquieĝa nache ua’a ra qaicolec ra lataĝac na ntaĝaŷaĝac, cam ueta’gue nataqaen ra internacional henam na sonaqta’a nacional.

Eso ua’auchiguiñe qaio’onataĝatega iataqta napaĝat’talec cha’ye na enec nam sheĝauapi taq nam alpipi nache uo’ó so laponaĝac ra egó’ ueta’a ra l’uenaĝanaĝa ra Qaipalaĝa t Himmavec nam Lataĝac ra nachená na Nquieĝa ra uetapigui nam alpipi (CEDAW, ram naigui nam la’aqtec na inglés), qoŷaqchet so 1979. Ñe CEDAW, ra egó’ machiguiñe ra pa’atcheguemec nam constitucional (veta’a ye artículo 75, lqotaĝat 22 na Constitucion Nacional), loĝoshet nam ueta’a na lataĝac ra qanapaĝa’lec nam ueta’a ñe Naciones Unidas taq uetagui nam niotta’a camayepi ra loĝoshet nam eta’pi taq ra saishet ra qaicolectapeguec.

Naetaĝa ra egó’saishet ra qaia’aĝatchiguiñé yem vichiguiñá nam enec ra eyé nqa’alaĝa ishet ra qaicá nam nquieĝa, ñe Comité para la Eliminación de la Discriminación contra la Mujer (Comité CEDAW) -nacheñe ñe ra naloqtetec nam Naponaĝac-, qaŷasachegué som nqataĝanaĝac Himmavec N° 19 ra “na nquieĝa qaiasaqtalec nam alpi nachená na egó’ lataĝac ra qay’iottapega ra sanachoĝot ra lata’raec ra qauem nam laia’nec nam alpi ra machiguiñé ueta’a nam enec taq rsotauecpi nache eta’api himmata’a nam sheĝauapi nam ialé”, nache nam Estaos ishet ra iaqchet na saishenem ra nacheyé ra qailat himmavec napi nataĝaco ra ueta’ na nquieĝa uetapiguí uasutapeguelec nam cheqa’gue.

So vi’í 2017, ye Nqataĝanaĝac Himmata’a N° 35 nache enauac taq mashe qanaralaĝat’ta’aguet nam nqataĝanaĝac himmata’api N° 19 taq ia’aĝatta ra saqaishenec ye nquieĝa ra uasuetapeguelec na cheqa’gue nache pa’aiagué ra cheta’gue ye Enec Internacional ra nache’eta’ae. Ra qaia’aĝatchiguiñé ye naponaĝac ra nacheyé uetapiguí na nquieĝa ra qaiasaqtalec nam alpipi uasuetapeguelec nam cheqa’gue, egó’ hit’tauan ñe nación ye onolec qaiqolatec na sonaqta’a nache saishet ra am onolec, ra qay’iaĝatalec ca qaiasateguet qaialecnauópi, qailotagui ra qoioqtá cam lpat’ta´guí cam taia’gué yo’oqcheguí, cam cheĝo’to’ot taq ca mashe qoiet ra qailavat taq na mashe nca’alec.

So qopategue, nache so ua’auchguiñe naponaĝac nache qaiasateguet ye enec ra namaye nqalaĝa ishet ra qaicá ca nquieĝa nache ra etec na enec nam sheĝaua taq ñe Estado Parte nam yo’oqcheguí ntelaĝa, qaio’ot ra qaialaĝaguet taq ra ishet ra qaicouae’ nam nquieĝa qalaĝayé so naponaĝac Interamericana nache qaicolec ye Ntelaĝá, nasoĝashet taq ra qaicouae nam Nquieĝa qaiasaqtalec nam Alpi (Naponaĝac ra Belem do Porá), mashe saqolshegué’ so vi’í 1994 taq loĝot nam ueta’a nam mashe naloguiñé interamericano ra mashe napaĝat’talec.

So vi’í 2002, Argentina iasateguet so Convención de las Naciones Unidas ra saqanasheteguet na Ncachaĝac Nŷamaĝatchiguiñé Transnacional taq nam Nataĝacó Rsouecpi. Qalaĝayé soua iapagre’ Nataĝacó ra ená Ntelaĝa, Qaicoĝan taq Nasoĝashet ra Qoŷan nam Sheĝauapi.

Qalaĝayé ye l’llá “ra qai’uegue ra himmen nam lo’oĝoŷaĝac” nam alpipi taq na LGBTI+ nachená na iapaguec ra ndotapeguet namayé. Ye uetalec naua Nataĝacó, ueta’a ye artículo 2, qante’lá taq qanloguié’ na lmenaĝac nam sheĝauapi, #nam alpipi iaguec ra qaia’auaĝañe ra qailo’gué taq nam ña’piolecpi“, qante’lá taq qaitauan nam mashe ndotapeguet ra egó’ qaimetec nam lo’oĝoŷaĝac taq ra uo’ó ca mashe ŷaŷamaqchiguiñe nacotae na Estado Parte ra hiñoĝot.

Qalaq ye mayé, ñe Corte IDH ia’reuá’ saqlleguemé lco’naĝat ra nquieĝate/laguec ye naiguí ye “nasataĝac sailaua’gue ra qaia’añaqchet” ra shetaeque ra hiv’viré’ ye lo’onatac pa’ata’aguet ye yo’oqchigui. Erá nanet’tañe ishet ra eñé Estado nataqaen io’ot ca ltelaĝa nache ialeguet ra taqaen ŷaŷaten ra napaĝat’talec taq ra “qaia’añaqchet”, cha’yé ye veta’a qalaq pa’aeguet ra uo’ó hil’lo’gue na nquieĝa ra egó’ mashe na’at’tañé nache ishet ra na’aĝat nam laiepi lapotegá’ nache egó’ hiyetegá taq ra uetapiguí na qaica ca la’añaĝat.

Erá mashe tata’gué, ŷa’aĝatetec nam ueta’a na ámbito ñe Naciones Unidas iasateguet so vi’í 2006 sopi “Principios sobre la aplicación de la legislación internacional de derechos humanos con relación a la orientación sexual y la identidad de género” (Principios de Yogyakarta). Ena nanettalec ye neré egó’ saishet ra nachená na no’oĝonaĝat yo’oqcheguí neré iacota’aguet, qalq lapaqtañe´qoiatcheguem na io’oqchiguí ra ishet ra iachaqnegué ra llec ñe Estado taq cam laiepi ra mashe uo’ó yo’oqchegui ntelaĝa taq ra iapalaĝat na nquieĝa, qaie’en taq ra qailat’tiguiñé qanaloten ra lachoĝoyec LGBTI+.

Uetalec namaye nanettalec nacional ra ueta’a na nquieĝa na cheqa’gue

- X **2008** – Ley N° 26.364 ra Ntelaĝa taq maĝasoĝonaĝac na Qantaqtapiguí nam Sheĝauapitaq ra Ntauanaĝanaĝac ra uo’ó cam Ndotapeguetpi, qanaralaĝat qopa’gué yem Ley N° 26.842. Enauaque ñeua Ley ra mashe qaŷaŷaten ra ueta’guet ra ialleagué’ n’ualaĝaené’ ñe Estado Nacional ra nachañé ra uapegué’ nam qaimaqtapeguelec nam internacionales ra mashe nanettañé ra yo’oqta na ntelaĝa, qaia’anñe taq ra qaipalaĝattec nam nquieĝa ra uasuetapeguelec na cheqa’gue. Ená uetegué’ nataqaen ra mashe qaicolec ra qaiasateguet na leyes ra Napaĝa’lec lalecten na Alpipi taq nte’elá’ taq ra qaiamaĝalec ra qaicoñé’ra nachená na Qaitaqtapigui nam Sheĝ auapi taq ra Qaitauan na mashe uo’ó ca ndotapeguet, ntaqaen ra qaipaguelec na mashe nanettañé internacional ra ‘loguishec na le’entec.
- X **2009** – Ley N° 26.845 ñe Napaĝattalec lalecten ra Ntelaĝa, qaipo’uá ra qaiapaĝaguen taq ra qaiapalaĝat na Nquieĝa qaiasaqtalec nam Alpipi na ueta’a ra nquictauec ra naco’nae’pi.
- X **2010** – Ley 26.618 eso qanaralaĝat ye Código Civil taq na Comercial de la Nación iapactegué ra ialecnaĝanauó nam naronaĝac ra eta’asoló ra n’uá’.
- X **2012** – Ley N° 26743 na No’oĝoŷaĝac na Cheqa’gue, nanettañé qaipactegue’ ra qaltaĝa qaiauatton na lo’oĝoŷaĝac ra nanomtapeguelá’ nam sheĝauá taq ra maeche enec ra qailotaguí, ndoteguet nam lo’oĝoŷaĝac ra mashe qaia’an ra cheta’gué ñeguiñé taq ra

mashe qaiauo'ó ca leré nache qaiauat'ton. Qalaĝayé hiv'ven, ra nacheyé ra qaia'anec ra laŷa'nec ye ra taia'gué ra l'laĝayec enauac nam laloqnc ra iaché ia'añaqchet na ntelaĝa, qaiapalaĝat taq no'onaĝat na himmavec na uasuetalec nam cheqa'gue.

- **2012** – Ley N° 26.791, nachalaĝañé ye ueta'a ye articulo 80 del Código Penal ra iapaguiñé ra esá na nlataĝanaĝac ra ialecteguet ra ndotapeguet nam nquieĝa uasuetalec na cheqa'gue. Yem Ley mashe nquieĝatec ra nacheyé nlataĝanaĝac ueta'guet ra nacota'ae (lqotaĝat 1), ra ueta'aguet qaŷaŷateteguet ra enauaque n'ua', ra mashe laguec ra na naguí taq ra saqalshe'gue, ra esará neta'asop, taq ra qanquieĝatec ca uetalec ra qaiasaqtalec na nlataĝanaĝac taq ra iaguec na nquieĝa taq sopi qaio'otecpi ra qaiasuetalec ra cheqa'gue taq ra nam taia'gue lo'oĝoŷaĝac ra mashe nanettalec na cheqa'gue nataqaen yeua na'aqtaqa (lqotaĝat 4). Eta'ampi, la Ley N° 26.791 ialecnaué yepi lqo'naĝatpi ye 11 taq 12. Ye lqotaĝat 11 qauem lta'a ye nlataĝanaĝac nam alpi ra mashe uo'ó na qoietec ra le'enaĝanaĝac nam ialé taq ra hirolec nam lquieĝa uasuelec nam cheqa'gue, etá', iacolec ra nacheyé ñnataĝanaĝac.
- **2017** – Ley N° 27.363, ua'aulec ra qanaralaĝat ye Código Civil taq Comercial de la Nación ra iapaguelec na iapo'uá na uo'ó na uasuelec lqaiá yo'oqchegui nache sairen ra hicoñé' ra cheqtot, iapacalec, ia'añaqchet taq ra ialecta'uá ca nasoĝoshet nlataĝanaĝac qauem cahqaec ra soche ialecta'a taq ra saqpoc ca nquieĝa uasuetaelec na cheqa'gue. Ye cheta'gue, ye Ley N° 27.452 (RENNyA) ia'anñé ye yo'oqchegui nanettañe qano'onaĝat nvenaĝanaĝá ye llalaqpi lauo'ó ye qailauat.
- **2018** – Ley N° 27.499 (Ley Micaela), uetalec ra qanapaĝaguená qaimaĝalec nam nachená na cheqa'gue taq na nquieĝa uasuetalec na cheqa'gue nache himmata'a nam sheĝap'pi ra quetalec ra lo'onataĝanaĝac cam ueta'a iatec himmavec nam pa'atasheguem nloqnec, ueta'a na nmaĝasonaĝac ñe Ejecutivo, Legislativo taq ñe Judicial de la Nación.
- **2020** – Ley N° 27.610 ra ñeguevó ra Qana'aĝasonañé na lco'oĝoc, ra mashe uetalec, nam leiepi, nam sheĝauapi quetáh ra hiven ueto'ot na enec ra iaconeguet masheyé taq ra hin'noĝote'uá ca qan'naĝat'tapeguet nco'oĝoc ra mashe catorce na'aĝat'té ra mashe quetá' ra ñaq ueta'uá. Ra mashe napaquelec ye laloqnec, nam sheĝaua quetáh ra ueto'ot na enec ra maeche pa'aeguet ca lcuen'nataĝa nache hin'noĝote'uá ca lco'oĝoc ra niot'ta'a ca nma'ĝalec. Himmé nache, na ley ia'anñe ca hiqola'ná taq n'noŷa'guet ra hin'noĝote'uá ca na'aĝasonañé ra egó' mashe qaishetem namayé ra nanet'talec ra qaio'ot.

Cheqa'gue nam nerec

Aguilar, Yolanda (2019). De la Violencia a la Afirmación de las Mujeres. Antología del pensamiento crítico guatemalteco contemporáneo. CLACSO. Disponible en: https://www.jstor.org/stable/j.ctvtxw2km.32

Aspiazu Carballo, J. (2017). Masculinidades y feminismo. Virus Editorial:Barcelona.

AWID (2004). Interseccionalidad: una herramienta para la justicia de género y la justicia económica. Derechos de las mujeres y cambio económico, No. 9. Disponible en: https://www.awid.org/sites/default/files/atoms/files/nterseccionalidad_-_una_herramienta_para_la_justicia_de_genero_y_la_justicia_economica.pdf

Benaglia, Alejandra (2019), El ABC de la Violencia laboral: Qué es, cuáles son sus formas, quién nos protege. l Diario Digital Femenino. Disponible en: https://diariofemenino.com.ar/df/el-abc-de-la-violencia-laboral-que-es-cuales-son-sus-formas-quien-nos-protege/

Berhokoirigoin, Jenofa (2018). Dorlin Elsa: “Tenemos un Estado que defiende a los violadores y desarma a las mujeres.” Revista Argia. Disponible en: https://img.txalaparta.eus/Archivos/Entrevista_Elsa%20Dorlin.pdf

Cabral, Mauro (2014). “Cuestión de privilegio” en Las 12, Página 12. Disponible en: http://www.pagina12.com.ar/diario/suplementos/las12/13-8688-2014-03-07.html

Ceballos, María Pia - Gil, Natalia (2018). “Furia travesti entre fronteras, la comunidad de las diferencias. Problematizaciones en torno a la encuesta a la población trans del departamento de San Martín.” En Revista de Estudios y Políticas de Género, Número 3 / pp. 5-35.

Chiodi, Agustina - Fabbri, Luciano y Sánchez, Ariel - Instituto de Masculinidades y Cambio Social (2019). Varones y masculinidad(es). Herramientas pedagógicas para facilitar talleres con adolescentes y jóvenes.

Comisión Interamericana de Derechos Humanos (2015), Violencia contra personas lesbianas, gays, bisexuales, trans e intersex en América, OEA/Ser.L/V/II., Rev.2.Doc. 36. Disponible en: http://www.oas.org/es/cidh/informes/pdfs/violenciapersonaslgbti.pdf

Comisión Interamericana de Derechos Humanos (2017), Las mujeres indígenas y sus derechos humanos en las Américas, OEA/Ser.L/V/II. Disponible en: http://www.oas.org/es/cidh/informes/pdfs/MujeresIndigenas.pdf

Comité para la Eliminación de la Discriminación contra la Mujer (CEDAW), recomendacion general N° 19 (1992). Disponible en: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/INT_C EDAW_GEC_3731_S.pdf

Crenshaw, K. (1991). Mapping the margins. Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. Stanford Law Review, 43 (6), 1241-1297. Disponible en: http://www.scba.gov.ar/includes/descarga.asp?id=39251&n=Crenshaw%20Kimberl%E9%20Cartografi ando%20los%20m%E1rgenes.pdf

Demirdjian, Stephanie (2019), Rita Segato: "La violencia de género es la primera escuela de todas las otras formas de violencia", La Diaria Feminismos. Disponible en: https://ladiaria.com.uy/feminismos/articulo/2019/7/rita-segato-la-violencia-de-genero-es-la-primera-escuela-de-todas-las-otras-formas-de-violencia/

González y otras (Campo Algodonero) v. México, Fondo, Reparaciones y Costas. Sentencia de 16 de noviembre de 2009, Serie C No.205, párr. 143.

INDEC (2010), Censo Nacional de Población, Hogares y Viviendas.

Andrades, Amanda (2020), Entrevista a Yuderskys Espinosa Miñoso: El ideal de mujer del feminismo implica la explotación de la mayoría de mujeres y varones extraeuropeos, CTXT: Contexto y Acción. Disponible en: https://ctxt.es/es/20200801/Politica/33177/yuderkys-espinosa-feminismo-colonialismo-amanda-andrades.htm

Falquet, Jules (2017). Pax Neoliberalia: persectivas feministas sobre la reorganización de la violencia contra las mujeres. Buenos Aires: Madreselva.

Fink, Nadia y Florencia Puente (2018). Diálogo con Rita Segato: "No se trata de la identidad de las mujeres, sino de en qué sistemas económicos y societarios están insertadas", Boletín Rosa Luxemburgo. Disponible en: https://rosalux-ba.org/2018/03/08/rita-segato-charla-parte1/

Fuentes, Marcela (Marsha Gall), Vanina Escales, Agustina Paz Frontera y María Florencia Alcaraz (2019), Judith Butler: Las violencias machistas y las migraciones forzadas exigen una movilización transnacional. LATFEM. Disponible en: https://latfem.org/las-violencias-machistas-y-las-migraciones-forzadas-exigen-una-movilizacion-transnacional/

Generación Perdida (2019), Miriam Gomes en Generación Perdida. Disponible en: https://www.youtube.com/watch?v=vv9ZgOnY7og

González Prado, P. & Yanes A. IDEGE - Descosidas - CONICET UNCuyo Mendoza. (2013). Violencia contra las mujeres y violencia de Género. La cuestión terminológica y los paradigmas implicados. En Manual: Violencia contra las mujeres. Quien calla otorga.

Lagarde, Marcela (2005), Feminicidio, el último peldaño de la agresión, Mujeres en Red. Disponible en: https://www.mujeresenred.net/spip.php?article141

La Ciudad (2011), Miriam Gomes, reescribiendo la historia argentina. Disponible en: https://laciudadavellaneda.com.ar/miriam-gomes-reescribiendo-la-historia-argentina/

Lamas, Marta (2014), Colonialidad y Género: Hacia un Feminismo Descolonial, Género y descolonialidad, Ciudad Autónoma de Buenos Aires: Del Signo.

Las Casildas (2016). Observatorio de Violencia Obstétrica. Encuesta de atención al parto/cesárea. Disponible en: https://lascasildas.com.ar/proyectos.html

Ledwith, Margaret (2019), "Antonio Gramsci y el feminismo: la naturaleza esquiva del poder". Disponible en: https://gramscilatinoamerica.wordpress.com/2019/03/08/antonio-gramsci-y-

Malacalza, Laurana; Caravelos, Sofia; Racak Carolina; González, Josefina y Sesin Lettieri, Sofia (2019). Femicidios en clave estatal, Observatorio de Violencia de Género de la Defensoría del Pueblo de la Provincia de Buenos Aires. Disponible en: https://www.defensorba.org.ar/pdfs/documento-de-trabajo-femicidios-en-clave-estatal.pdf

Malacalza, Laurana (2019). Violencia Institucional y Violencia de Género: articulaciones y debates pendientes, Miradas Feministas sobre los Derechos. Buenos Aires: Editorial Jusbaires. Disponible en: https://docplayer.es/150885485-Miradas-feministas-sobre-los-derechos.html

Martín, Alejandra y Rodigou Nocetti, Maite (2013). Es la Vida Libre de Violencia lo que te Permite la Vida en Libertad: Entrevista a Marcela Lagarde. Polémicas Feministas, No. 2, 6-12. Disponible en: https://revistas.unc.edu.ar/index.php/polemicasfeminista/article/view/12267

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación(2020), Plan Nacional de Acción contra las Violencias por Motivos de Género, 2020-2022. Disponible en: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/plan_nacional_de_accion_2020_2022.pdf

Ministerio de las Mujeres, Géneros y Diversidad de la Nación (2021), Plan Nacional de la Igualdad en la Diversidad 2021-2023. Disponible en: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/2020/09/plan_nacional_de_igualdad_en_la_diversidad_2021-2023.pdf

Ministerio Público de la Defensa de la Ciudad Autónoma de Buenos Aires (2017), La Revolución de las Mariposas: A Diez Años de La Gesta del Nombre Propio. Buenos Aires. Disponible en: https://www.algec.org/wp-content/uploads/2017/09/la_revolucion_de_las_mariposas.pdf

Observatorio de discriminación para radio y televisión (2021), Guía de buenas prácticas de violencia mediática y simbólica, ENACOM. Disponible en: http://www.obserdiscriminacion.gob.ar/wp-content/uploads/2021/03/vilolencia_simbolica_mediatica.pdf

Principios de Yogyakarta (2007). Principios sobre la aplicación de la legislación internacional de derechos humanos en relación con la orientación sexual y la identidad de género. Disponible en: http://yogyakartaprinciples.org/principles-sp/about/

Blas Radi y Alejandra Sardá-Chandiramani (2016). Travesticidio / transfemicidio: Coordenadas para pensar los crímenes de travestis y mujeres trans en Argentina. Publicación en el Boletín del Observatorio de Género. Disponible en: https://www.aacademica.org/blas.radi/14.pdf

Russell, Diana E.H. (2008). Femicidio: politizando el asesinato de mujeres. Fortaleciendo la comprensión del femicidio: De la investigación a la acción.

Program for Appropriate Technology in Health (PATH), InterCambios, Medical Research Council of South Africa (MRC), and World Health Organization (WHO). Disponible en: http://alianzaintercambios.net/files/doc/1277249021_feminicidio-COMPLETO-01.pdf#page=43

Segato, Rita (2016), La Guerra Contra las Mujeres. Madrid: Traficantes de Sueños. Disponible en: https://www.traficantes.net/sites/default/files/pdfs/map45_segato_web.pdf

Sagot, Monserrat (2008), Estrategias para enfrentar la violencia contra las mujeres: reflexiones feministas desde América Latina, Athenea Digital, Núm. 14, 215-228.

Wittig, M. (1992). El pensamiento heterosexual. Barcelona: GALES.

Viveros Vigoya, M. (2016). La interseccionalidad: una aproximación situada a la dominación. Debate Feminista, 52, 1-17-

Yuval-Davis, N. (2006). Intersectionality and feminist politics. European Journal of Women's Studies, 13(3), 193-209.

Traducción realizada por el Centro Universitario de Idiomas de la FAUBA.

Lo'onatac na na'aqteguec na Centro Universitario de idiomas cheqa'ua ñe FAUBA.

Edit. mingeneros

editorial@mingeneros.gob.ar

Direcciones
Balcarce 186, 6° piso,
C1064AAD

Av. Paseo Colón 275, 5º piso
(mesa de entrada),
C1063ACC

Entre Ríos 181, 9° piso,
C1079ABB.

Cochabamba 54,
C1064ACA.

Teléfono
+54 943429010 / 7079
(Recepción Paseo Colón)

ISBN 978-987-47999-2-0